

ΑΣΠΙΔΑ

«ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΟΙ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ»

ΕΛΛΑΔΑ-ΚΥΠΡΟΣ-ΑΙΓΥΠΤΟΣ:

Η τριμερής του Καΐρου
«θωρακίζει» ενέργεια
και ασφάλεια στην
Ανατολική Μεσόγειο

Του Σωτήρη Σκουλούδη

ΣΕΛ.10-11

ΣΤΟΝ ΟΗΕ ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ
Ισραήλ, Ελλάδα
και Κύπρος
απέναντι από
την επιθετικότητα
της Τουρκίας

Του Άγγελου Χωριανόπουλου

ΣΕΛ.15

ΚΙΜΠΕΡΛΙ ΓΚΙΑΦΟΪΛΑ:

Η ΑΘΗΝΑ ΣΤΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ

της αμερικανικής ναυτικής στρατηγικής

ΓΚΙΑΦΟΪΛΑ - WIKOFF:

ΣΕΛ.4-5

Η Πρόεδρος των ΗΠΑ υποδέχθηκε
τον Ναύαρχο George M. Wukoff

ΟΙ ΚΟΚΚΙΝΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ

Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΜΕ ΤΟ ΙΣΡΑΗΛ

ΣΕΛ.3

ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ

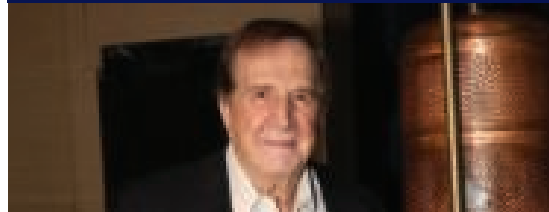
ΣΕΛ.8

«ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΜΕΤΡΑ ΕΙΝΑΙ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΜΕΝΑ

Αυτά που είπε ο Τσίπρας δεν ήταν αληθή»

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ - ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

«Το θέατρο είναι το ονειρικό
αντίδοτο στην ψηφιακή
αποξένωση»

ΣΕΛ.26-27

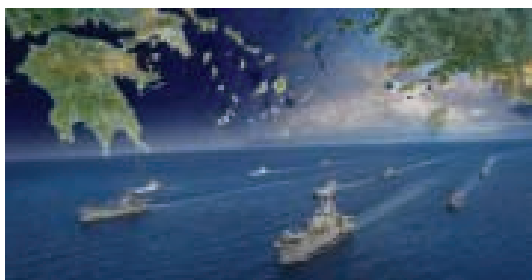
ΠΑΥΛΟΣ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

37 ΧΡΟΝΙΑ
ΜΕΤΑ ΜΑΣ
ΛΕΙΠΕΙΣ
ΤΟ ΙΔΙΟ

Ντόρα και Κώστας
Μπακογιάννης τιμούν
τη μνήμη του

ΣΕΛ.28

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΓΩΓΟΥΛΟΥ

Η ΑΜΥΝΑ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Στο σταυροδρόμι των
συνθηκών και του
διεθνούς δικαίου

ΣΕΛ.16-17

ΜΑΞΙΜΟΥ ΒΟΥΛΗ:

Ο κρίσιμος ρόλος
Μυλωνάκη

ΣΕΛ.25

ΑΛΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΣΕΛ. 14

«ΚΑΜΙΑ ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ,
ΚΑΜΙΑ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑ ΣΥΓΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ»

Κατηγορηματικός απέναντι στα σενάρια διαδοχής

ΝΙΚΟΣ ΧΑΡΔΑΛΙΑΣ

ΣΕΛ. 12

«ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟ
ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ» ΜΕ 336 ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩΠΑ
132.000 ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

ΣΕΛ.9

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΝΑΥΤΙΑΣ

«Συνεχίζουμε να κρατάμε την ελληνική
ναυτιλία στην κορυφή του κόσμου»

Ελλάδα - Τουρκία μετά τον ΟΗΕ Χαμηλοί τόνοι Ερντογάν, αλλά οι διεκδικήσεις μένουν στο τραπέζι

Μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2024, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη αποτελούσε για τον Κυριάκο Μητσοτάκη και τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν ένα από τα καθιερωμένα σημεία συνάντησης.

Ωστόσο, όπως το 2025, έτσι και φέτος, ο Έλληνας πρωθυπουργός και ο Τούρκος πρόεδρος δεν προχώρησαν σε τετ α τετ κορυφής. Αυτό συνέβη σε μια συγκυρία κατά την οποία η τουρκική ηγεσία είχε επιλέξει ανοιχτά να επαναφέρει στο προσκήνιο το σύνολο των αναθεωρητικών διεκδικήσεων της στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο, τaráσσοντας συστηματικά τα λεγόμενα «ήρεμα νερά».

Ραντεβού που δεν έγινε

Το τετ α τετ δεν πραγματοποιήθηκε, αντικαταστάθηκε όμως από μια άτυπη ανταλλαγή θέσεων και σημάτων επί αμερικανικού εδάφους. Η ελληνική αποστολή, που επιστρέφει την Κυριακή από τη Νέα Υόρκη, επιχειρεί να διαβάσει το επόμενο κύμα προθέσεων του Τούρκου προέδρου, ο οποίος, σε αντίθεση με το συνηθισμένο μοτίβο του όταν μιλά σε Τούρκους δημοσιογράφους, επέλεξε να ρίξει τους τόνους της επιθετικής ρητορικής. Η Αθήνα απέδιδε την προηγούμενη ένταση στην έντονη ενόχληση της Άγκυρας για μια σειρά ελληνικών κινήσεων στη γεωπολιτική, αμυντική και ενεργειακή σκακιέρα της ευρύτερης περιοχής.

Η αίσθηση ότι το άρωμα που αφήνει πίσω της στα ελληνοτουρκικά η Νέα Υόρκη είναι διαφορετικό από εκείνο των τελευταίων ημερών αποτελεί κοινό σημείο όσων αναφέρουν κυβερνητικά στελέχη. Οι μεγάλες διαφορές παραμένουν αγεφύρωτες και η Διακήρυξη των Αθηνών δέχεται το ένα τουρκικό ράπισμα μετά το άλλο, καθώς οι γείτονες συνεχίζουν να ξεδιπλώνουν το σύνολο των διεκδικήσεών τους. Παρόλα αυτά, τα βήματα πίσω στην επιθετική ρητορική καταγράφονται ως μια πρώτη θετική εξέλιξη. Το κρίσιμο ερώτημα, ωστόσο, αφορά τη διάρκεια αυτής της υποχώρησης από τον αναθεωρητικό βερμπαλισμό, ιδίως από τη στιγμή που η Άγκυρα συνηθίζει να προβάρει και μετά να υιοθετεί οβιδιακές μεταμορφώσεις. Το επόμενο μεγάλο τεστ μπορεί να μην απέχει πολύ: είναι η επανέναρξη των εργασιών για την ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας και Κύπρου, με τις μνήμες από την εμπειρία της Κάσου ακόμη νωπές.

Αλλαγή ρότας

Οι διαφορετικές αποχρώσεις που επέλεξε ο κ. Ερντογάν για να περιγράψει τις ελληνοτουρκικές σχέσεις μπήκαν άμεσα στο μικροσκόπιο της ελληνικής διπλωματίας. Η τοποθέτηση ότι «η Τουρκία δεν είναι εχθρός της Ελλάδας», αλλά γείτονας και σύμμαχος στο ΝΑΤΟ, χαμήλωσε τα ντεσιμπέλ της τουρκικής ρητορικής. Η Αθήνα στέκεται θετικά απέναντι στις αναφορές αυτές, αναδεικνύοντας τη διαφορετική

κατεύθυνση σε σύγκριση με τις αναθεωρητικές εξάρσεις των τελευταίων εβδομάδων. «Είμαστε γείτονες. Είμαστε καταδικασμένοι από τη γεωγραφία να ζούμε δίπλα ο ένας στον άλλο. Το σημαντικό, αυτή τη στιγμή, είναι να χαμηλώσει αυτή η ένταση που δεν την έχουμε ανεβάσει εμείς», ανέφερε ανώτερη κυβερνητική πηγή.

Ταυτόχρονα, όμως, θεωρείται δεδομένο ότι οι δηλώσεις του Τούρκου προέδρου δεν σηματοδοτούν από μόνες τους συνολική αλλαγή κατεύθυνσης. Την ώρα που ο κ. Ερντογάν επιχειρούσε να αλλάξει το μοτίβο του επιθετικού ύφους, το τουρκικό υπουργείο Άμυνας έφερνε στο προσκήνιο το σύνολο των αξιώσεων: επανέφερε το ζήτημα της αποστρατιωτικοποίησης των ελληνικών νησιών, κάλεσε την Αθήνα «να αποφεύγει δραστηριότητες που θα μπορούσαν να βλάψουν την ειρήνη και τη σταθερότητα» και υποστήριξε ότι δεν θα επιτρέψει δραστηριότητες για το υποθαλάσσιο καλώδιο χωρίς προηγούμενο συντονισμό με την Τουρκία. Με άλλα λόγια, χωρίς Αθήνα και Λευκωσία να ζητήσουν την άδεια της Άγκυρας για τις κινήσεις τους στην υλοποίηση του έργου.

Τα σήματα Μητσοτάκη

Χωρίς να μετακινείται σπιθαμή από τις πάγιες θέσεις και με πρόταγμα τις βαθιές κόκκινες ελληνικές γραμμές, ο πρωθυπουργός

επέλεξε να μην ανεβάσει τους τόνους απέναντι στην Τουρκία από το βήμα της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ. Η οπτική για τη θέση της Ελλάδας στον παγκόσμιο χάρτη, στην Ανατολική Μεσόγειο και στα ελληνοτουρκικά αποτυπώθηκε σε μια φράση-κλειδί: «Η Ελλάδα είναι γεφυροποιός χώρα», διαμήνυσε ο κ. Μητσοτάκης, επιμένοντας στην ανάγκη οι διάυλοι επικοινωνίας να παραμένουν ανοιχτοί. Ο πρωθυπουργός επέμεινε να δείχνει στην Άγκυρα την οδό του σεβασμού στο Διεθνές Δίκαιο, υπενθυμίζοντας ότι ο δρόμος της Τουρκίας προς την Ευρώπη έχει ως διαβατήριο τις καλές σχέσεις γειτονίας με την Ελλάδα. «Ο διάλογος είναι απαραίτητος για την ειρήνη και την ευημερία. Ωστόσο, ένας ουσιαστικός διάλογος δεν μπορεί να συνυπάρχει με μονομερείς ενέργειες που αμφισβητούν τη διεθνή έννομη τάξη, ούτε μπορεί να υπάρξει ουσιαστική πρόοδος όταν βρισκόμαστε αντιμέτωποι με απειλές πολέμου ως απάντηση στην άσκηση νόμιμων δικαιωμάτων σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο. Τέτοιες ενέργειες δεν επιλύουν διαφορές, καταλήγουν μόνο να τις επιδεινώνουν. Και ενέχουν τον κίνδυνο υπονόμησης της σταθερότητας της ευρύτερης περιοχής μας», σημείωσε. Η Αθήνα κοιτάζει τη συνολική εικόνα και αυτή, στη μετά ΟΗΕ συγκυρία, δείχνει ότι ο κ. Ερντογάν επιλέγει, μέχρι αποδείξεως του εναντίου, να πλεύσει προς την όχθη των χαμηλών τόνων.

Ερντογάν σε «επίθεση φιλίας»

Οι κόκκινες γραμμές Μητσοτάκη και η στρατηγική συμμαχία με το Ισραήλ

Ο Τούρκος πρόεδρος χαμηλώνει τους τόνους απέναντι στην Ελλάδα, όμως οι πάγιες διαφορές παραμένουν. Η κυβέρνηση επιμένει στον διάλογο χωρίς υποχωρήσεις στα κυριαρχικά δικαιώματα, ενώ η ενίσχυση της στρατηγικής σχέσης με το Ισραήλ προσθέτει έναν ισχυρό παράγοντα στην εξίσωση της Ανατολικής Μεσογείου.

Ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν εμφανίζεται το τελευταίο διάστημα με αισθητά διαφορετικό ύφος απέναντι στην Ελλάδα. Οι υψηλοί τόνοι του παρελθόντος έχουν υποχωρήσει και ο Τούρκος πρόεδρος επιλέγει πλέον να μιλά για συνεργασία, γειτονία και κοινή παρουσία των δύο χωρών στο NATO.

Η αλλαγή στη ρητορική είναι σαφής. Αυτό που μένει να αποδειχθεί είναι αν θα συνοδευτεί και από αντίστοιχη αλλαγή στην πράξη.

Το casus belli εξακολουθεί να υφίσταται, όπως και οι πάγιες τουρκικές θέσεις για το Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο. Η ελληνική κυβέρνηση, από την πλευρά της, έχει επιλέξει να διατηρεί ανοιχτούς τους διαύλους επικοινωνίας, χωρίς όμως να μετακινείται από τις βασικές εθνικές θέσεις.

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης έχει καταστήσει σαφές ότι η Ελλάδα επιδιώκει τον διάλογο και την αποκλιμάκωση, όχι όμως υπό την απειλή πολέμου και όχι με ζητήματα ελληνικής κυριαρχίας στο τραπέζι. Η διαφορά που η ελληνική πλευρά αναγνωρίζει ως αντικείμενο διευθέτησης αφορά την οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ, ενώ η Τουρκία επιχειρεί να εντάξει στη συζήτηση περισσότερα ζητήματα.

Σε αυτό το περιβάλλον, ιδιαίτερη σημασία αποκτά η σχέση με το Ισραήλ. Η συνεργασία Ελλάδας-Ισραήλ αποτελεί πλέον έναν από τους σταθερότερους στρατηγικούς άξονες στην περιοχή, με ισχυρούς δεσμούς στην άμυνα, την ασφάλεια, την τεχνολογία και την ενέργεια. Μαζί με την Κύπρο, διαμορφώνεται ένα πλέγμα συνεργασιών που ενισχύει τη θέση της Ελλάδας στην Ανατολική Μεσόγειο.

Η αμυντική συνεργασία με το Ισραήλ και η αξιοποίηση ισραηλινών συστημάτων για την ενίσχυση των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων δεν περνούν απαρατήρητες από την Τουρκία. Για την ελληνική κυβέρνηση, όμως, η σχέση με το Ισραήλ δεν αποτελεί συγκυριακή επιλογή αλλά στρατηγική συνεργασία με βάθος και συνέχεια.

Το επόμενο ουσιαστικό τεστ θα έρθει στο πεδίο. Ένα από τα ζητήματα που μπορούν να δοκιμάσουν στην πράξη το κλίμα των «ήρεμων νερών» είναι η ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας-Κύπρου και οι έρευνες για

την πόντιση του υποθαλάσσιου καλωδίου, καθώς εκεί μπορεί να φανεί εάν οι χαμηλοί τόνοι της τουρκικής ηγεσίας θα συνοδεύονται από αντίστοιχη στάση.

Η κυβέρνηση επιδιώκει να κρατήσει ανοιχτό τον δρόμο του διαλόγου με την Τουρκία, ενώ ταυτόχρονα ενισχύει την αποτρε-

πτική ισχύ και τις στρατηγικές συμμαχίες της χώρας.

Αυτή είναι και η λεπτή ισορροπία της επόμενης περιόδου: διάλογος με την Τουρκία χωρίς εκπτώσεις και, παράλληλα, εμβάθυνση μιας συμμαχίας με το Ισραήλ που αποκτά ολοένα μεγαλύτερη γεωπολιτική αξία.

Κίμπερλι Γκίλφοϊλ: Η Αθήνα στο επίκεντρο της αμερικανικής ναυτικής στρατηγικής

Η Πρέσβης των ΗΠΑ υποδέχθηκε τον Ναύαρχο George M. Wikoﬀ – Οι επαφές με τον Νίκο Δένδια και τη στρατιωτική ηγεσία και το μήνυμα για τη στρατηγική σχέση Ελλάδας-ΗΠΑ

Η Κίμπερλι Γκίλφοϊλ υποδέχθηκε αυτή την εβδομάδα στην Αθήνα έναν από τους σημαντικότερους Αμερικανούς στρατιωτικούς διοικητές: τον Ναύαρχο George M. Wikoﬀ, Διοικητή των Ναυτικών Δυνάμεων των ΗΠΑ σε Ευρώπη και Αφρική και της Διακλαδικής Διοίκησης Συμμαχικών Δυνάμεων του NATO στη Νάπολη (JFC Naples).

Μια επίσκεψη με σαφές στρατηγικό αποτύπωμα, καθώς στο επίκεντρο βρέθηκαν η συνεργασία Ελλάδας και Ηνωμένων Πολιτειών, η ασφάλεια και η σταθερότητα στην ευρύτερη περιοχή.

Ένα ισχυρό αμερικανικό «παρών» στην Αθήνα

Η σημασία της επίσκεψης βρίσκεται και στο θεσμικό βάρος του Αμερικανού Ναυάρχου. Ο Wikoﬀ βρίσκεται στην κορυφή της αμερικανικής ναυτικής διοίκησης για την Ευρώπη και την Αφρική, ενώ παράλληλα διοικεί το JFC Naples του NATO, έναν από τους σημαντικότερους συμμαχικούς στρατιωτικούς σχηματισμούς.

Οι επαφές πραγματοποιήθηκαν παρουσία του

υπουργού Εθνικής Άμυνας Νίκου Δένδια και της ελληνικής στρατιωτικής ηγεσίας, επιβεβαιώνοντας το υψηλό επίπεδο του διαλόγου Αθήνας και Ουάσιγκτον σε ζητήματα άμυνας και ασφάλειας.

Για την Κίμπερλι Γκίλφοϊλ, η επίσκεψη αποτέλεσε παράλληλα μια ευκαιρία να αναδείξει δημόσια τη σημασία που αποδίδεται στη συνεργασία των δύο χωρών.

«Μαζί είμαστε πιο δυνατοί», ήταν το μήνυμα της αμερικανικής πλευράς, η οποία υπογράμμισε ότι Ελλάδα και Ηνωμένες Πολιτείες εργάζονται δίπλα-δίπλα

για την προώθηση της ειρήνης και της ασφάλειας στην ευρύτερη περιοχή.

Η Κίμπερλι στο επίκεντρο μιας σχέσης με στρατηγικό βάθος

Η συγκεκριμένη επίσκεψη δεν χρειάζεται υπερβολές για να αποκτήσει πολιτική σημασία. Τα πρόσωπα και οι θεσμικοί τους ρόλοι αρκούν: η Πρόεδρος των ΗΠΑ στην Αθήνα, ένας από τους κορυφαίους Αμερικανούς και ΝΑΤΟϊκούς στρατιωτικούς διοικητές, ο Έλληνας υπουργός Εθνικής Άμυνας και η ηγεσία των

Ενόπλων Δυνάμεων.

Η Κίμπερλι Γκίλφοϊλ βρίσκεται στο επίκεντρο αυτής της εικόνας από την αμερικανική πλευρά, προβάλλοντας μια ελληνοαμερικανική σχέση που, στη συγκεκριμένη περίπτωση, έχει ξεκάθαρο περιεχόμενο: άμυνα, ασφάλεια και στενότερος στρατηγικός συντονισμός.

Και αυτό είναι ίσως το ουσιαστικότερο μήνυμα από την επίσκεψη Wikoff στην Αθήνα: η στρατηγική σχέση Ελλάδας-ΗΠΑ δεν μένει στις δηλώσεις. Αποτυπώνεται και στο επίπεδο των ανθρώπων που κάθονται στο ίδιο τραπέζι.

Ν. Παπαθανάσης: θα εξαντλήσουμε τα δημοσιονομικά περιθώρια για πετρέλαιο θέρμανσης και καύσιμα Έως το τέλος του μήνα οι ανακοινώσεις

Την πορεία των διεθνών τιμών του πετρελαίου παρακολουθεί η κυβέρνηση πριν λάβει νέες αποφάσεις για τη στήριξη των καταναλωτών, εξετάζοντας παράλληλα τις πρόσθετες δημοσιονομικές δυνατότητες που θα μπορούσε να εξασφαλίσει μια νέα ευρωπαϊκή ρήτρα διαφυγής.

Ο αναπληρωτής υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Νίκος Παπαθανάσης, μιλώντας στην εκπομπή «LiveNow» της EPT, αναφέρθηκε στα μέτρα για τα καύσιμα, στις προτάσεις για μείωση του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης, καθώς και στον σχεδιασμό για το στεγαστικό και τη χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Καύσιμα: Ανακοινώσεις έως το τέλος του μήνα

Η εξέλιξη των τιμών του πετρελαίου αποτελεί βασικό παράγοντα για τις επόμενες κυβερνητικές αποφάσεις. Όπως ανέφερε ο κ. Παπαθανάσης,

η τιμή του βαρελιού υποχώρησε κάτω από τα 100 δολάρια, ενώ προηγουμένως είχε φτάσει περίπου τα 108 δολάρια. «Θα περιμένουμε να δούμε πώς εξελίσσονται οι διεθνείς αγορές», δήλωσε, επισημαίνοντας ότι οι συνθήκες παραμένουν ευμετάβλητες. Για το πετρέλαιο θέρμανσης διευκρίνισε ότι «θα γίνουν οι σχετικές ανακοινώσεις έως το τέλος του μήνα, όπως έχει πει και ο πρωθυπουργός». Παράλληλα, αναφέρθηκε στις παρεμβάσεις που έχουν ήδη γίνει για τη συγκράτηση του κόστους των καυσίμων, μεταξύ των οποίων η στήριξη στην αντλία για το ντίζελ και οι κινήσεις των διυλιστηρίων, λέγοντας πως «έχουμε αποδείξει ότι είμαστε πάνω στο πρόβλημα».

Το ενδεχόμενο νέας ευρωπαϊκής ρήτρας διαφυγής

Ο κ. Παπαθανάσης συνέδεσε τις δυνατότητες πρόσθετης στήριξης με τις αποφάσεις που ενδέχεται να λάβει η Ευρωπαϊκή Ένωση για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της ενεργειακής κρίσης. Υπενθύμισε ότι προηγούμενη ευρωπαϊκή απόφαση επέτρεψε την εξαίρεση συγκεκριμένων ενεργειακών επενδύσεων από το όριο δαπανών, δημιουργώντας πρόσθετο δημοσιονομικό περιθώριο. Εκτίμησε ότι θα υπάρξει νέα ευρωπαϊκή παρέμβαση, καθώς το πρόβλημα «δεν αφορά μόνο την Ελλάδα, αφορά όλη την Ευρώπη», και πρόσθεσε πως «δεν μπορούν να κλείσουν οι Ευρωπαίοι τα

μάτια τους σε ένα τόσο σοβαρό πρόβλημα που αφορά την καθημερινότητα των συμπολιτών μας». Εφόσον εγκριθεί νέα ρήτρα διαφυγής, η ελληνική κυβέρνηση προτίθεται να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητες που θα της δοθούν. «Εμείς θα εξαντλήσουμε το περιθώριο της ρήτρας διαφυγής. Δεν το συζητάμε, όπως το κάναμε και τώρα», δήλωσε, διευκρινίζοντας ωστόσο ότι μια ενδεχόμενη ευρωπαϊκή απόφαση θα λειτουργήσει συμπληρωματικά προς τις παρεμβάσεις που σχεδιάζει ήδη η κυβέρνηση.

Η αντιπαράθεση με τον Τσίπρα για τον ΕΦΚ

Στις προτάσεις του Αλέξη Τσίπρα για μείωση κατά %50 του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης στα καύσιμα αναφέρθηκε ο αναπληρωτής υπουργός, εκφράζοντας την αντίθεσή του λόγω του δημοσιονομικού κόστους. Όπως υποστήριξε, τα έσοδα του κράτους από τον συγκεκριμένο φόρο ανέρχονται σε 4 δισ. ευρώ, επομένως η προτεινόμενη μείωση θα δημιουργούσε δημοσιονομικό κενό 2 δισ. ευρώ. «Ο Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης φέρνει 4 δισεκατομμύρια στα ταμεία του κράτους. Το %50 είναι 2 δισεκατομμύρια», ανέφερε, θέτοντας το ερώτημα ποιους θα φορολογήσει κάποιος για να καλύψει αυτό το ποσό. Υποστήριξε, μάλιστα, ότι η εφαρμογή της πρότασης θα απαιτούσε αύξηση άλλων φόρων, ενώ αναφέρθηκε και στην αύξηση του ΕΦΚ επί διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ. Απαντώντας στις προτάσεις για πρόσθετη φορολόγηση των υπερκερδών των διυλιστηρίων, υπενθύμισε ότι αντίστοιχη παρέμβαση εφαρμόστηκε για τις χρήσεις του 2022 και του 2023, διευκρινίζοντας ωστόσο ότι η φορολόγηση αυτή δεν μειώνει άμεσα τις τιμές στην αντλία.

Ακρίβεια, μισθοί και διαθέσιμο εισόδημα

Στην αντιμετώπιση της ακρίβειας, ο κ. Παπαθανάσης παρουσίασε την αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος ως βασικό άξονα της κυβερνητικής πολιτικής, η οποία επιτυγχάνεται μέσω της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, της μείωσης φορολογικών συντελεστών και της αύξησης των αποδοχών στον ιδιωτικό τομέα. Ανέφερε ότι έχουν δημιουργηθεί 600.000 θέσεις εργασίας και επανέλαβε τον στόχο ο κατώτατος μισθός να φτάσει τα 1.000 ευρώ. Για τις αποδοχές στον ιδιωτικό τομέα επισήμανε ότι η εξέλιξή τους δεν καθορίζεται απευθείας από την κυβέρνηση, αλλά συνδέεται με τις οικονομικές συνθήκες και τη λειτουργία της αγοράς εργασίας.

Ταμείο Ανάκαμψης και νέα προγραμματική περίοδος

Ο αναπληρωτής υπουργός αναφέρθηκε στις

χρηματοδοτικές δυνατότητες μετά την ολοκλήρωση του Ταμείου Ανάκαμψης, σημειώνοντας ότι σημαντικό μέρος των παρεμβάσεων των τελευταίων ετών χρηματοδοτήθηκε από αυτούς τους πόρους, όπως οι προληπτικές εξετάσεις, τα νέα λεωφορεία, οι ανακαινίσεις Κέντρων Υγείας και νοσοκομείων και οι παρεμβάσεις στο Κτηματολόγιο. Διευκρίνισε ότι τα 18 δισ. ευρώ του Ταμείου αποτελούν μη επιστρεπτέους πόρους. Για την επόμενη περίοδο, ανέφερε ότι το εθνικό σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων για την πενταετία -2026 2030 θα ανέλθει στα 23 δισ. ευρώ, έναντι 10 δισ. ευρώ προηγουμένως, ενώ οι πόροι του Κοινωνικού Κλιματικού Ταμείου και του Ταμείου Εκσυγχρονισμού φτάνουν τα 7 δισ. ευρώ. Για τη νέα ευρωπαϊκή προγραμματική περίοδο -2028 2034, προσδιόρισε τους πόρους που αφορούν την Ελλάδα στα 49,5 δισ. ευρώ, με τη σχετική συμφωνία να αναμένεται το δεύτερο εξάμηνο του 2027.

«Σπίτι μου 3»: Διευρυμένα κριτήρια για περίπου 15.000 οικογένειες

Σημαντικές αλλαγές στα ηλικιακά και οικονομικά κριτήρια προβλέπει το νέο στεγαστικό πρόγραμμα «Σπίτι μου 3», το οποίο σχεδιάζεται να καλύψει περίπου 15.000 οικογένειες. Ο κ. Παπαθανάσης ανέφερε ότι μέσω του «Σπίτι μου 2» απέκτησαν κατοικία περίπου 14.000 πολίτες και οικογένειες. Στον νέο σχεδιασμό προβλέπεται αύξηση του ηλικιακού ορίου στα 55 έτη, αύξηση της μέγιστης επιτρεπόμενης αξίας κατοικίας από τις 250.000 στις 400.000 ευρώ και αύξηση του ανώτατου ποσού δανείου από τις 190.000 στις 230.000 ευρώ. Αλλαγές προβλέπονται και στην παλαιότητα των επιλέξιμων κατοικιών, με οικοδομική άδεια έως το 2007 αντί του 2005, ενώ θα διευρυνθούν και τα εισοδηματικά κριτήρια.

Επιδότηση έως %95 για ανακαινίσεις

Για την ενίσχυση της προσφοράς κατοικιών, ο κ. Παπαθανάσης παρουσίασε το πρόγραμμα ανακαίνισης, συνολικού προϋπολογισμού 500 εκατ. ευρώ. Περίπου 90.000 πολίτες έχουν λάβει επιλεξιμότητα, με περίπου 14.000 περιπτώσεις να αφορούν κλειστές κατοικίες, στις οποίες θα δοθεί προτεραιότητα. Από την 1η Οκτωβρίου, όσοι έχουν λάβει επιλεξιμότητα θα μπορούν να υποβάλουν αίτηση. Η επιδότηση μπορεί να καλύψει έως το %95 των επιλέξιμων δαπανών, με μέγιστο ποσό τις 36.000 ευρώ, και δεν περιορίζεται στην

ενεργειακή αναβάθμιση, αλλά περιλαμβάνει και εργασίες γενικής ανακαίνισης. Συνοψολογίζοντας τις παρεμβάσεις των διαφόρων στεγαστικών προγραμμάτων, εκτίμησε ότι πρόκειται για περίπου 25.000 κατοικίες, υπογραμμίζοντας ότι το στεγαστικό «δεν λύνεται με ένα φιρμάνι, με μια απόφαση. Θέλει πολλές δράσεις και αυτό είναι που προσπαθούμε να κάνουμε».

Νέο χρηματοδοτικό πρόγραμμα 5 δισ. ευρώ για μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Τη δημιουργία νέου χρηματοδοτικού προγράμματος για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, το οποίο αναμένεται να ενεργοποιηθεί προς τα τέλη Δεκεμβρίου, ανακοίνωσε ο αναπληρωτής υπουργός. Το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί μέσω της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας, με αξιοποίηση πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης, ενώ βρίσκονται σε εξέλιξη συζητήσεις με τις τράπεζες. Σύμφωνα με τον σχεδιασμό, οι επιχειρήσεις θα μπορούν να αποκτήσουν δάνεια με επιτόκιο %0,35 ή, εναλλακτικά, χρηματοδότηση με εγγύηση του Δημοσίου για το %80 του δανείου, κάτι που, όπως είπε, «θα κινητοποιήσει κατ' ουσίαν δάνεια 5 δισεκατομμυρίων ευρώ». Παράλληλα, προανήγγειλε νέα χρηματοδοτικά προγράμματα μέσω του ΕΣΠΑ για επενδύσεις που συνδέονται με την ενίσχυση της ευρωπαϊκής αυτονομίας, παρουσιάζοντας ως παράδειγμα ένα επενδυτικό σχέδιο 300.000 ευρώ που θα μπορούσε να λάβει επιδότηση περίπου 200.000 ευρώ.

Προϋπολογισμός 2027 και δημοσιονομική πειθαρχία

Στον δημοσιονομικό σχεδιασμό για το 2027 αναφέρθηκε ο κ. Παπαθανάσης, επισημαίνοντας ότι ο νέος προϋπολογισμός καταρτίζεται σε συνθήκες διεθνούς αβεβαιότητας, όπως άλλωστε και προηγούμενοι. Υποστήριξε ότι η κυβέρνηση θα συνεχίσει να λαμβάνει μέτρα με βάση τα διαθέσιμα δημοσιονομικά περιθώρια, αναφέροντας ότι έχουν ήδη διατεθεί 800 εκατ. ευρώ για την αντιμετώπιση της κρίσης, και παρέπεμψε στο μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό πρόγραμμα. Στο πλαίσιο αυτό, άσκησε κριτική στις οικονομικές προτάσεις του Αλέξη Τσίπρα και του Νίκου Ανδρουλάκη, επιμένοντας στην ανάγκη κοστολόγησης των εξαγγελιών και τήρησης των δημοσιονομικών στόχων, λέγοντας χαρακτηριστικά ότι «δεν επιτρέπεται να κάνουμε λάθος ως Ελλάδα και δεν επιτρέπεται να πιαστούμε».

Παπαθανάσης: «ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΜΕΤΡΑ ΕΙΝΑΙ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΜΕΝΑ

Αυτά που είπε ο Τσίπρας δεν ήταν αληθή»

Ο αναπληρωτής υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Νίκος Παπαθανάσης, μιλώντας στην εκπομπή «LiveNow» του ERTnews, αναφέρθηκε στις εξελίξεις στις διεθνείς αγορές πετρελαίου, στα μέτρα για το κόστος των καυσίμων, στο ενδεχόμενο νέας ευρωπαϊκής ρήτρας διαφυγής, καθώς και στα προγράμματα για τη στέγη και τη χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Καύσιμα: Αναμονή για τις διεθνείς τιμές

Ο κ. Παπαθανάσης επισήμανε ότι η κυβέρνηση παρακολουθεί στενά τις διακυμάνσεις στις διεθνείς τιμές του πετρελαίου, σημειώνοντας ότι η τιμή του βαρελιού έχει υποχωρήσει από περίπου 108 δολάρια κάτω από τα 100 δολάρια. Όπως ανέφερε, θα πρέπει να αποσαφηνιστεί η πορεία της αγοράς πριν ληφθούν νέες αποφάσεις. Για το πετρέλαιο θέρμανσης δήλωσε ότι «θα γίνουν οι σχετικές ανακοινώσεις έως το τέλος του μήνα, όπως έχει πει και ο πρωθυπουργός», ενώ για τις τιμές των καυσίμων σημείωσε πως «θα περιμένουμε να δούμε πως εξελίσσονται οι διεθνείς αγορές». Υπογράμμισε, παράλληλα, ότι η κυβέρνηση έχει ήδη παρέμβει στην αγορά, αναφερόμενος στη στήριξη στην αντλία για το ντίζελ και στις κινήσεις των διυλιστηρίων, λέγοντας χαρακτηριστικά πως «έχουμε αποδείξει ότι είμαστε στο πρόβλημα επάνω».

Η ευρωπαϊκή στάση και η ρήτρα διαφυγής

Σε ό,τι αφορά την ευρωπαϊκή διάσταση, ο κ. Παπαθανάσης αναφέρθηκε στη δυνατότητα αξιοποίησης της ρήτρας διαφυγής για ενεργειακές δαπάνες. Όπως εξήγησε, μέσω της προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατέστη δυνατό να εξαιρεθούν συγκεκριμένες ενεργειακές επενδύσεις από το όριο δαπανών. «Η απόφαση λοιπόν που πήρε η Ευρωπαϊκή Ένωση για να μπορέσει να δώσει ένα περιθώριο έγινε και πάλι και τώρα αναμένουμε», ανέφερε, υπογραμμίζοντας ότι το ζήτημα «δεν αφορά μόνο την Ελλάδα, αφορά όλη την Ευρώπη». Εξέφρασε την εκτίμηση ότι θα υπάρξει ευρωπαϊκή παρέμβαση, καθώς, όπως είπε, «δεν μπορεί να κλείσουν οι Ευρωπαίοι στα μάτια τους σε ένα τόσο σοβαρό πρόβλημα που αφορά την καθημερινότητα των συμπολιτών μας». Σχετικά με το ενδεχόμενο νέας ρήτρας διαφυγής, τόνισε ότι, εφόσον δοθεί το σχετικό περιθώριο, η Ελλάδα θα το αξιοποιήσει. «Εμείς θα εξαντλήσουμε το περιθώριο της ρήτρας διαφυγής. Δεν το συζητάμε όπως το κάναμε και τώρα», σημείωσε, ξεκαθαρίζοντας ότι η όποια πρόσθετη δυνατότητα προκύψει θα έρθει επιπλέον των μέτρων που μπορεί να ληφθούν από την ελληνική κυβέρνηση. «Είναι πολύ ρευστά τα πράγματα», πρόσθεσε.

Η αντιπαράθεση για τον ΕΦΚ και τις προτάσεις Τσίπρα

Αναφερόμενος στις προτάσεις του Αλέξη Τσίπρα για τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης στα καύσιμα, ο κ. Παπαθανάσης στάθηκε στο δημοσιονομικό κόστος μιας μείωσης κατά 50%. «Ο ειδικός φόρος κατανάλωσης φέρνει 4 δισεκατομμύρια στα

ταμεία του κράτους. Το 50% είναι 2 δισεκατομμύρια», είπε και έθεσε το ερώτημα «ποιους θα φορολογήσει για να μπορέσει να φέρει αυτά τα λεφτά;». Υποστήριξε ότι μια τέτοια επιλογή θα οδηγούσε σε αύξηση άλλων φόρων, λέγοντας «Ξαναγυρίζουμε στην παλιά του ρητορική ότι θα επιβάλλει φόρους. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος».

Αναφέρθηκε, επίσης, στην αύξηση του ΕΦΚ επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, ενώ σχολίασε και τη θέση του κ. Τσίπρα περί «προτεραιοποίησης» των μέτρων που είχε ανακοινώσει. «Κοιτάξτε πως γίνεται η κωλοτούμπα», είπε χαρακτηριστικά, υποστηρίζοντας ότι «αυτά τα οποία είπε προς τον ελληνικό λαό στη Θεσσαλονίκη δεν ήταν αληθή». Κάλεσε, μάλιστα, τον πρώην πρωθυπουργό να εξηγήσει από πού θα προέλθουν τα 2 δισ. ευρώ που απαιτούνται για τη μείωση, τονίζοντας ότι οι κυβερνητικές παρεμβάσεις είναι κοστολογημένες και θα έρθουν προς ψήφιση στον προϋπολογισμό.

Υπερκέρδη διυλιστηρίων και ακρίβεια

Για το ζήτημα των υπερκερδών των διυλιστηρίων, ο κ. Παπαθανάσης σημείωσε ότι η φορολόγηση έχει ήδη εφαρμοστεί για τις χρήσεις του 2022 και του 2023, υποστηρίζοντας ωστόσο ότι δεν αποτελεί άμεσο εργαλείο για τη μείωση των τιμών στην αντλία. «Δεν είναι αυτό όμως το οποίο μειώνει την τιμή των καυσίμων», είπε, εξηγώντας ότι προτεραιότητα είναι η λήψη μέτρων που θα ελαφρύνουν το κόστος για τους καταναλωτές. Στην αντιμετώπιση της ακρίβειας, συνέδεσε την ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος με τη δημιουργία θέσεων εργασίας, τη μείωση φορολογικών συντελεστών και την αύξηση των μισθών στον ιδιωτικό τομέα. Ανέφερε ότι δημιουργήθηκαν 600.000 θέσεις εργασίας και επανέλαβε τον στόχο ο κατώτατος μισθός να φτάσει τα 1.000 ευρώ, ενώ για τους μισθούς στον ιδιωτικό τομέα τόνισε ότι η εξέλιξή τους συνδέεται με την πορεία της αγοράς.

Ταμείο Ανάκαμψης και επόμενη μέρα

Με αφορμή την ολοκλήρωση του Ταμείου Ανάκαμψης, ο κ. Παπαθανάσης υποστήριξε ότι μεγάλο μέρος των παρεμβάσεων στην καθημερινότητα των πολιτών συνδέεται με τους πόρους του, φέρνοντας ως παραδείγματα τις προληπτικές εξετάσεις, τα νέα λεωφορεία, τις ανακαινίσεις Κέντρων Υγείας και νοσοκομείων και το Κτηματολόγιο. «Το ένα σκέλος του ταμείου ανάκαμψης, τα 18 δισεκατομμύρια αυτά δεν τα επιστρέφουμε πίσω ως χώρα», είπε. Για την επόμενη περίοδο, ανέφερε ότι το εθνικό σκέλος για την πενταετία 2026-2030 φτάνει τα 23 δισ. ευρώ έναντι 10 δισ. ευρώ, ενώ αναφέρθηκε στο Κοινωνικό Κλιματικό Ταμείο και το Ταμείο Εκσυγχρονισμού, συ-

νολικού ύψους 7 δισ. ευρώ. Για τη νέα προγραμματική περίοδο 2028-2034, προσδιόρισε τους πόρους για την Ελλάδα στα 49,5 δισ. ευρώ, με τη σχετική συμφωνία να αναμένεται το δεύτερο εξάμηνο του 2027.

Στεγαστικά προγράμματα και ανακαινίσεις

Ο κ. Παπαθανάσης αναφέρθηκε στο «Σπίτι μου 3», το οποίο θα δώσει τη δυνατότητα σε περίπου 15.000 οικογένειες να αγοράσουν κατοικία με διευρυμένα κριτήρια: ηλικιακό όριο έως τα 55 έτη, αξία κατοικίας έως 400.000 ευρώ, δάνειο έως 230.000 ευρώ και οικοδομικές άδειες έως το 2007, ενώ διευρύνονται και τα εισοδηματικά κριτήρια. Για την αξιοποίηση των κλειστών κατοικιών, αναφέρθηκε στο πρόγραμμα ανακαίνισης προϋπολογισμού 500 εκατ. ευρώ, με περίπου 90.000 πολίτες να έχουν λάβει επιλεξιμότητα, εκ των οποίων περίπου 14.000 αφορούν κλειστά σπίτια που θα ανοίξουν πρώτα. Από την 1η Οκτωβρίου όσοι έχουν λάβει επιλεξιμότητα θα μπορούν να υποβάλουν αίτηση, με την επιδότηση να φτάνει έως το 95% και έως τις 36.000 ευρώ, καλύπτοντας και εργασίες γενικής ανακαίνισης. Συνολικά, υπολόγισε ότι πρόκειται για περίπου 25.000 σπίτια, υπογραμμίζοντας ότι το στεγαστικό «δεν λύνεται με ένα φιρμάνι, με μια απόφαση. Θέλει πολλές δράσεις».

Δάνεια 5 δισ. ευρώ για μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Για τη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα, ανακοίνωσε νέο χρηματοδοτικό πρόγραμμα μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης, το οποίο αναμένεται να ανοίξει προς τα τέλη Δεκεμβρίου. Θα παρέχονται δάνεια με επιτόκιο 0,35% ή εγγύηση του Δημοσίου για το 80% του δανείου, κάτι που, όπως είπε, «θα κινητοποιήσει κατ'ουσίαν δάνεια 5 δισεκατομμυρίων ευρώ». Το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί μέσω της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας, ενώ παράλληλα προανήγγειλε νέα προγράμματα μέσω ΕΣΠΑ για επενδύσεις που συνδέονται με την ευρωπαϊκή αυτονομία.

Προϋπολογισμός 2027

Κλείνοντας, ο κ. Παπαθανάσης αναφέρθηκε στον επόμενο προϋπολογισμό, σημειώνοντας ότι δεν είναι ο πρώτος που κατατίθεται σε περιβάλλον αβεβαιότητας. Υπογράμμισε ότι θα κινείται εντός του διαθέσιμου δημοσιονομικού χώρου και αναφέρθηκε στο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα, ασκώντας παράλληλα κριτική στις προτάσεις που αποδίδει στον Αλέξη Τσίπρα και τον Νίκο Ανδρουλάκη. «Δεν επιτρέπεται να κάνουμε λάθος ως Ελλάδα και δεν επιτρέπεται να πισωγυρίσει», ανέφερε χαρακτηριστικά.

Κικίλιας για την Παγκόσμια Ημέρα Ναυτιλίας:

«Συνεχίζουμε να κρατάμε την ελληνική ναυτιλία στην κορυφή του κόσμου»

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ναυτιλίας, ο υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Βασίλης Κικίλιας, απεύθυνε μήνυμα στο οποίο υπογραμμίζει τη σημασία της ναυτιλίας για την παγκόσμια οικονομία, το εμπόριο και την ευημερία, με επίκεντρο τους ανθρώπους που καθημερινά στηρίζουν τη λειτουργία της.

Ο κ. Κικίλιας αναφέρθηκε στον ρόλο του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού, ο οποίος επί δεκαετίες έχει διαμορφώσει το θεσμικό πλαίσιο για μια ασφαλέστερη, αποδοτικότερη και περιβαλλοντικά βιώσιμη ναυτιλία. Όπως σημείωσε, ο φετινός εορτασμός αναδεικνύει την ανάγκη οι διεθνείς κανόνες να εφαρμόζονται αποτελεσματικά, ώστε να αποφέρουν απτά οφέλη για τα πλοία, τους ναυτικούς, την ασφάλεια στη θάλασσα και τις κοινωνίες.

Υπογράμμισε ότι η Ελλάδα βρίσκεται στην πρώτη γραμμή αυτής της προσπάθειας, ως κορυφαία ναυτιλιακή δύναμη

με περίπου 5.800 ελληνόκτητα πλοία, που αντιπροσωπεύουν περίπου το 20% της παγκόσμιας χωρητικότητας. Παράλληλα, τόνισε ότι ο Πειραιάς και η ευρύτερη περιοχή της Αθήνας αποτελούν κορυφαίο διεθνές κέντρο πλοιοδιαχείρισης, με περισσότερες από 1.820 εγκατεστημένες εταιρείες και περισσότερα από 5.650 ποντοπόρα πλοία να διαχειρίζονται από εδώ.

Ο υπουργός επισήμανε ότι η ναυτιλία, μαζί με τα ελληνικά λιμάνια και το πλέγμα επιχειρήσεων και υπηρεσιών, συγκροτεί ένα δυναμικό ναυτιλιακό cluster που δημιουργεί θέσεις εργασίας, προστιθέμενη αξία και ανάπτυξη για την εθνική οικονομία και τις τοπικές κοινωνίες. Πρωταγωνιστές σε αυτή την προ-

σπάθεια, όπως είπε, είναι οι ναυτικοί, οι εργαζόμενοι στα λιμάνια, στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις και σε ολόκληρο το ναυτιλιακό οικοσύστημα.

Ο κ. Κικίλιας τόνισε, επίσης, ότι η Ελλάδα, ως κορυφαίο ναυτιλιακό κράτος και σταθερά εκλεγμένο μέλος στην Κατηγορία Αα του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού, θα συνεχίσει να συμβάλει στη διαμόρφωση και στην αποτελεσματική εφαρμογή των διεθνών κανόνων, με στόχο μια ασφαλή, βιώσιμη και ανταγωνιστική παγκόσμια ναυτιλία. Καταλήγοντας, ευχήθηκε σε κάθε μέλος της ελληνικής ναυτιλιακής κοινότητας και σε όλους τους Έλληνες ναυτικούς υγεία, πρόοδο και ασφαλείς θάλασσες.

από το Σωτήρη Σκουλούδη

ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Ελλάδα-Κύπρος-Αίγυπτος: Η τριμερής του Καΐρου «θωρακίζει» ενέργεια και ασφάλεια στην Ανατολική Μεσόγειο

Η κοινή δήλωση που υπέγραψαν στο Κάιρο οι υπουργοί Άμυνας Ελλάδας, Κύπρου και Αιγύπτου αποτυπώνει την πρόθεση για βαθύτερο επιχειρησιακό συντονισμό, ταχύτερη κοινή αντίδραση σε απειλές και ενισχυμένη προστασία ενεργειακών υποδομών, θαλάσσιων οδών και κοιτασμάτων φυσικού αερίου στην Ανατολική Μεσόγειο.

Η 6η Τριμερής Συνάντηση των υπουργών Άμυνας Ελλάδας, Κύπρου και Αιγύπτου στο Κάιρο, στις 22 Σεπτεμβρίου 2026, έχει ιδιαίτερη βαρύτητα όχι επειδή εγκαινιάζει έναν νέο θεσμό – ο μηχανισμός συνεργασίας λειτουργεί ήδη – αλλά επειδή ανεβάζει το επίπεδο της πολιτικής και στρατιωτικής διατύπωσης.

Ο Νίκος Δένδιας, ο Κύπριος υπουργός Άμυνας Βασίλης Πάλμας και ο Αιγύπτιος αρχηγός των Ενόπλων Δυνάμεων και υπουργός Άμυνας και Στρατιωτικής Παραγωγής, αντιστράτηγος Ashraf Salem Zaher, έβαλαν στο επίκεντρο τρία πεδία:

την προστασία ενεργειακών υποδομών, τη θαλάσσια ασφάλεια και την ετοιμότητα για συντονισμένη αντιμετώπιση απειλών.

Η κρίσιμη διατύπωση είναι η πρόθεση να ενισχυθεί η «συλλογική ικανότητα για ταχεία και ενιαία αντίδραση» σε μελλοντικές απειλές κατά των τριών χωρών. Στη διπλωματική γλώσσα, αυτό μεταφράζεται σε ένα πιο συνεκτικό πλαίσιο προετοιμασίας: συχνότερες διαβουλεύσεις, ανταλλαγή αξιολογήσεων, κοινή επιχειρησιακή εικόνα και καλύτερος συντονισμός μέσων, χωρίς να δημιουργείται αυτομάτως υποχρέωση στρατιωτικής συνδρομής όπως συμβαίνει σε μια τυπική συμμαχία.

Η κοινή δήλωση κινείται σε πέντε βασικούς άξονες:

- Εμβάθυνση της στρατιωτικής συνεργασίας μεταξύ των Ενόπλων Δυνάμεων των τριών χωρών, με έμφαση στη διαλειτουργικότητα, στις κοινές ασκήσεις, στην εκπαίδευση, στις νέες τεχνολογίες και στην αμυντική καινοτομία.
- Εντατικοποίηση της επικοινωνίας, των διαβουλεύσεων και της ανταλλαγής πληροφοριών και εκτιμήσεων για τις περιφερειακές απειλές.
- Κοινά πλαίσια προστασίας για αγωγούς, υποθαλάσσιες ή υπεράκτιες υποδομές, θαλάσσιες γραμμές ανεφοδιασμού, κοιτάσματα φυσικού αερίου και γενικότερα

ενεργειακές εγκαταστάσεις στην Ανατολική Μεσόγειο.

- Συντονισμός απέναντι σε τρομοκρατία, διακίνηση ανθρώπων, παράτυπη μετανάστευση, λαθρεμπόριο, οργανωμένο έγκλημα και κινδύνους για την ελευθερία της ναυσιπλοΐας.

- Συνέχιση και αξιοποίηση ασκήσεων όπως η «Μέδουσα», η οποία λειτουργεί ως πεδίο δοκιμής της επιχειρησιακής συνεργασίας αεροπορικών, ναυτικών και ειδικών δυνάμεων.

Η επόμενη τριμερής συνάντηση αναμένεται να γίνει στην Ελλάδα το 2027.

Γιατί η ενέργεια βρέθηκε στο επίκεντρο

Η σημαντικότερη νέα έμφαση της δήλωσης είναι η ρητή αναφορά στην προστασία των κοιτασμάτων φυσικού αερίου, των γραμμών τροφοδοσίας και των υπεράκτιων ενεργειακών υποδομών.

Αυτό δεν αφορά μόνο την παραγωγή φυσικού αερίου. Περιλαμβάνει ένα ευρύτερο πλέγμα υποδομών που μπορεί να αποτελέσει στόχο ή να επηρεαστεί από μια περιφερειακή κρίση:

- Υποθαλάσσιους αγωγούς και καλώδια.
- Πλατφόρμες και εγκαταστάσεις εξόρυξης.
- Τερματικούς σταθμούς υδροποιημένου φυσικού αερίου.
- Πλοία μεταφοράς LNG και εμπορικούς θαλάσσιους διαδρόμους.
- Λιμένες, δίκτυα ηλεκτρικής διασύνδεσης και υποδομές επικοινωνιών.

Η Ανατολική Μεσόγειος αποκτά σταδιακά χαρακτήρα κρίσιμου ενεργειακού και διμετακομιστικού χώρου για την Ευρώπη. Η Αίγυπτος, με τις εγκαταστάσεις LNG και τον ρόλο της ως ενεργειακού κόμβου, αποτελεί τον νότιο πυλώνα του σχήματος. Η Κύπρος βρίσκεται στον γεωγραφικό πυρήνα των θαλάσσιων ενεργειακών εξελίξεων, ενώ η Ελλάδα συνδέει την περιοχή με την ευρωπαϊκή αγορά, τα Βαλκάνια και τις ευρύτερες διαδρομές διαφοροποίησης της ενέργειας.

Για αυτόν ακριβώς τον λόγο, η προστασία των υποδομών δεν παρουσιάζεται ως στενά οικονομικό ζήτημα. Αντιμετωπίζεται ως ζήτημα εθνικής ασφάλειας, ενεργειακής ανθεκτικότητας και αποτροπής.

Πώς το ερμηνεύουν αναλυτές

Η ερμηνεία που κυριαρχεί είναι ότι οι τρεις χώρες επιχειρούν να μεταφέρουν την τριμερή συνεργασία από το επίπεδο των πολιτικών διακηρύξεων σε ένα πιο λειτουργικό επίπεδο στρατιωτικού συντονισμού.

Η συμφωνία διαβάζεται υπό τρεις βασικές διαστάσεις:

- Αναβάθμιση της επιχειρησιακής συνεργασίας. Η συζήτηση δεν περιορίστηκε σε γενικές αναφορές για σταθερότητα. Περιέλαβε διαλειτουργικότητα, κοινή εκπαίδευση, ανταλλαγή αξιολογήσεων, τεχνολογίες και συντονισμό δυνατοτήτων. Αυτά είναι στοιχεία που ενισχύουν την πρακτική

ικανότητα συνεργασίας σε μια κρίση.

- Αποτροπή χωρίς ρητορική κλιμάκωσης. Το κείμενο περιγράφει απειλές, αλλά ταυτόχρονα επιμένει στην αποκλιμάκωση, στον τερματισμό των ένοπλων συγκρούσεων, στην πολιτική επίλυση κρίσεων και στον διάλογο με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η ελληνική πλευρά υπογράμμισε ότι η συνεργασία με την Αίγυπτο δεν στρέφεται κατά οποιασδήποτε τρίτης χώρας και εδράζεται στο διεθνές δίκαιο και στο Δίκαιο της Θάλασσας.

- Θεσμική απάντηση στην περιφερειακή αστάθεια. Οι συνεχιζόμενες πολεμικές συγκρούσεις, οι πιέσεις στις θαλάσσιες οδούς, η δράση ένοπλων ή μη κρατικών δρώντων και η απειλή εναντίον κρίσιμων υποδομών διαμορφώνουν ένα περιβάλλον στο οποίο η ναυτική επιτήρηση και η έγκαιρη ανταλλαγή πληροφοριών αποκτούν μεγαλύτερη αξία. Η τριμερής επιχειρεί να καλύψει ακριβώς αυτό το κενό.

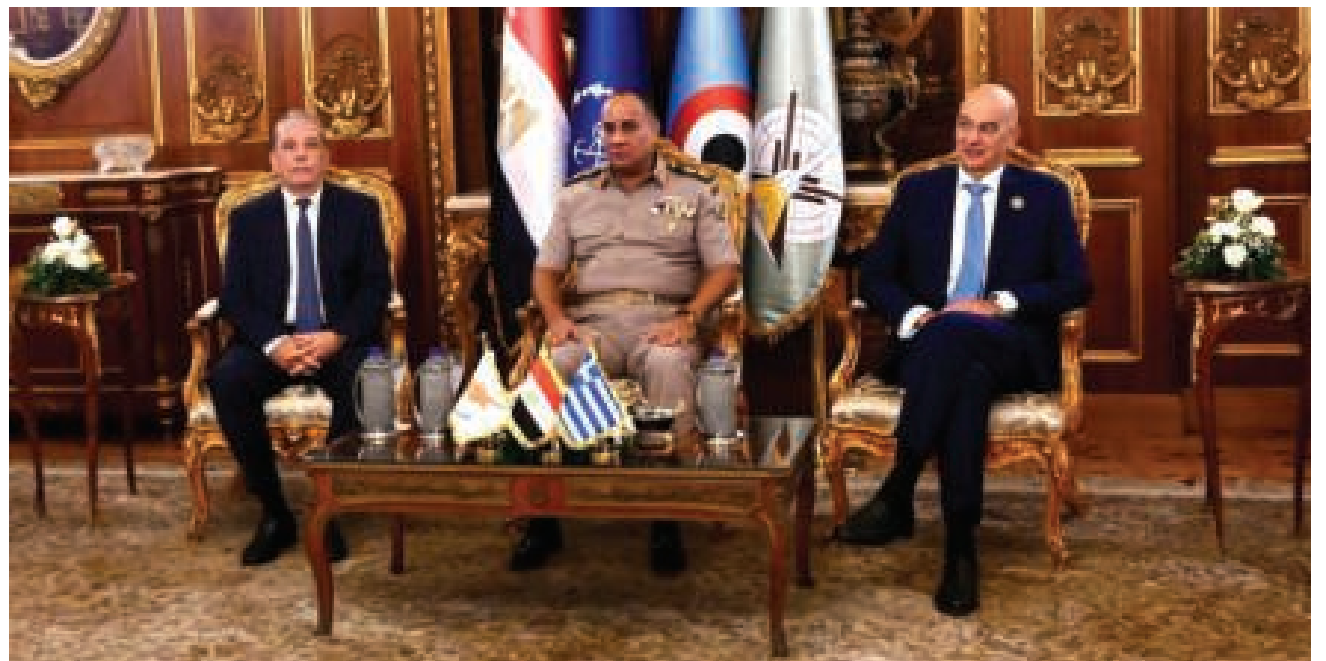
Με απλά λόγια, η κοινή δήλωση δεν προαναγγέλλει ένα «στρατιωτικό μπλοκ» έτοιμο να εμπλακεί σε σύγκρουση. Συνιστά προσπάθεια συγκρότησης ενός αξιόπιστου περιφερειακού μηχανισμού αποτροπής και ασφάλειας, που μειώνει τον κίνδυνο αιφνιδιασμού και αυξάνει το πολιτικό και επιχειρησιακό κόστος οποιασδήποτε απειλής κατά των τριών κρατών ή των υποδομών τους.

Το μήνυμα προς την περιοχή

Η επιλογή του Καΐρου έχει ιδιαίτερο συμβολισμό. Η Αίγυπτος δεν είναι απλώς ένας εταίρος της Ελλάδας και της Κύπρου είναι η μεγαλύτερη αραβική στρατιωτική δύναμη της Ανατολικής Μεσογείου και παράγοντας με επιρροή από τη Λιβύη έως τη Γάζα και την Ερυθρά Θάλασσα. Η παρουσία της προσδίδει γεωπολιτικό βάθος στον άξονα Αθήνας-Λευκωσίας-Καΐρου.

Παράλληλα, η ρητή επίκληση του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, της UNCLOS, της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας αποτελεί πολιτικό στίγμα. Οι τρεις χώρες θέλουν να παρουσιάσουν τη συνεργασία τους ως πλαίσιο βασισμένο σε κανόνες διεθνούς δικαίου, καλής γειτονίας και μη επέμβασης, όχι ως κλειστό μηχανισμό ανταγωνισμού ή πόλωσης.

Το ουσιαστικό τεστ θα είναι η συνέχεια: πόσο συστηματικά θα μετατραπεί η πολιτική δήλωση σε κοινό σχεδιασμό, ασκήσεις προστασίας κρίσιμων υποδομών, ανταλλαγή θαλάσσιας επιτήρησης και συντονισμό σε πραγματικές κρίσεις. Αν αυτό συμβεί, η τριμερής Ελλάδα-Κύπρου-Αιγύπτου θα έχει περάσει από το επίπεδο της περιφερειακής συνεργασίας στο επίπεδο ενός πιο συγκροτημένου πυλώνα ασφάλειας για την Ανατολική Μεσόγειο.

Χαρδαλιάς: «Πατριωτικό ζήτημα το Δημογραφικό» με 336 εκατ. ευρώ για 132.000 παιδιά στην Αττική

Τη δημογραφική κρίση ως τη μεγαλύτερη μακροπρόθεσμη πρόκληση για την ελληνική κοινωνία και οικονομία χαρακτήρισε ο περιφερειάρχης Αττικής, Νίκος Χαρδαλιάς, μιλώντας στο συνέδριο «Δημογραφικό 2026», υπογραμμίζοντας ότι το ζήτημα δεν αφορά μόνο την Ελλάδα, αλλά συνολικά την Ευρώπη και τον δυτικό κόσμο.

Ο κ. Χαρδαλιάς στάθηκε ιδιαίτερα στη συνεχή αύξηση του ποσοστού των ηλικιωμένων στον πληθυσμό, προειδοποιώντας ότι χωρίς μια επιτακτική και συνεκτική εθνική στρατηγική, η χώρα κινδυνεύει να βρεθεί αντιμέτωπη με δραματική πληθυσμιακή συρρίκνωση τις επόμενες δεκαετίες. Όπως ανέφερε, οι προβλέψεις δείχνουν ότι ο πληθυσμός της χώρας μπορεί να μειωθεί έως και κατά 35%, εάν δεν υπάρξουν άμεσα και αποτελεσματικά μέτρα στήριξης της οικογένειας, της περιφέρειας και της κοινωνικής συνοχής.

«Να δημιουργήσουμε σταθερό περιβάλλον για τη σύγχρονη οικογένεια»

Ο περιφερειάρχης Αττικής τόνισε ότι βασικός στόχος πρέπει να είναι η δημιουργία ενός σταθερού και ασφαλούς περιβάλλοντος για τη σύγχρονη οικογένεια, μέσα από πολιτικές που θα ενισχύουν την καθημερινότητα των νέων ανθρώπων και θα διευκολύνουν τη δημιουργία οικογένειας. Στο

πλαίσιο αυτό ανέδειξε τον ρόλο των ευρωπαϊκών πόρων και ιδιαίτερα του νέου ΕΣΠΑ, το οποίο, όπως είπε, λειτουργεί ως σημαντικός σύμμαχος στην προσπάθεια αντιμετώπισης των κοινωνικών και δημογραφικών προκλήσεων. Ο κ. Χαρδαλιάς σημείωσε ότι μέσω πόρων ύψους 336 εκατ. ευρώ χρηματοδοτείται η χορήγηση vouchers για δομές προσχολικής φροντίδας και απασχόλησης, καλύπτοντας περίπου 132.000 παιδιά σε όλη τη χώρα. Παράλληλα, αναφέρθηκε στη λειτουργία 476 δομών δημιουργικής απασχόλησης και 90 κέντρων για παιδιά, ενώ υπογράμμισε ότι βρίσκονται σε εξέλιξη έργα για την κατασκευή νέων βρεφονηπιακών σταθμών και μονάδων φροντίδας.

Στήριξη οικογενειών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Ο περιφερειάρχης συνέδεσε τη δημογραφική πολιτική και με την ανάγκη ενίσχυσης της απασχόλησης και της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας, επισημαίνοντας ότι η οικονομική σταθερότητα αποτελεί βασική προϋπόθεση για να μπορέσουν οι νέοι

άνθρωποι να σχεδιάσουν το μέλλον τους. Όπως ανέφερε, οι παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται μέσω των ευρωπαϊκών προγραμμάτων στηρίζουν τόσο τις θέσεις εργασίας όσο και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, δημιουργώντας συνθήκες μεγαλύτερης ασφάλειας για τις οικογένειες.

«Απαιτείται αλλαγή νοοτροπίας»

Κλείνοντας την παρέμβασή του, ο κ. Χαρδαλιάς υπογράμμισε ότι η αντιμετώπιση του δημογραφικού δεν μπορεί να βασιστεί αποκλειστικά σε οικονομικά μέτρα, αλλά απαιτεί και βαθύτερη αλλαγή νοοτροπίας. Όπως είπε, η πολιτεία, η αυτοδιοίκηση, οι επιχειρήσεις και η κοινωνία συνολικά οφείλουν να κινηθούν «ακόμη πιο δυναμικά», προκειμένου να διαμορφωθούν οι προϋποθέσεις που θα επιτρέψουν στη νέα γενιά να αισθανθεί μεγαλύτερη ασφάλεια και προοπτική. «Οφείλουμε να δώσουμε μέλλον στη νέα γενιά», ανέφερε χαρακτηριστικά, τονίζοντας ότι η μάχη απέναντι στη δημογραφική συρρίκνωση απαιτεί συνεργασία, συνέπεια και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό.

Χρυσχοΐδης: «Η Αστυνομία κινήθηκε πολύ γρήγορα στην υπόθεση Μαζωνάκη»

Ο Ριζάι θα συλληφθεί

Ο υπουργός Προστασίας του Πολίτη, Μιχάλης Χρυσχοΐδης, μίλησε στο Action 24 για κρίσιμα ζητήματα της επικαιρότητας, από την ταχύτητα των αστυνομικών ερευνών στην υπόθεση του Γιώργου Μαζωνάκη, μέχρι τους ελέγχους σε παράνομες δομές υγείας, το καθεστώς των αδειών στις φυλακές μετά τη μη επιστροφή του Αλκέτ Ριζάι, αλλά και τη στάση του Αντώνη Σαμαρά.

«Η Αστυνομία κινήθηκε πολύ γρήγορα στην υπόθεση Μαζωνάκη»

Αναφορικά με τις έρευνες για τον θάνατο του Γιώργου Μαζωνάκη, ο κ. Χρυσχοΐδης σημείωσε πως «υπάρχει μια κοινή παραδοχή ότι η Αστυνομία κινήθηκε πολύ γρήγορα και κατέθεσε όγκο στοιχείων στον ανακριτή». Εξήγησε, μάλιστα, τη διαδικασία, λέγοντας ότι «με εντολές του ανακριτή προς τις Αρχές έγινε η άρση απορρήτου, ενώ ενεργοποιήθηκαν τα εργαστήρια της Αστυνομίας και η Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών», τονίζοντας πως «τα πρώτα στοιχεία, δηλαδή τα μηνύματα που ανακλήθηκαν από τα κινητά τηλέφωνα, οδήγησαν στη στοιχειοθέτηση της κατηγορίας».

«Είναι υγειονομικό το θέμα, δεν υπάρχουν καταγγελίες στην Αστυνομία»

Σχετικά με τη συζήτηση για παράνομα κέντρα αισθητικής και κλινικές που προβαίνουν σε παράνομες πράξεις, ο υπουργός ξεκαθάρισε ότι «δεν υπάρχουν καταγγελίες

ες στην Αστυνομία για παράνομα κέντρα είναι υγειονομικό το θέμα». Πρόσθεσε δε πως για τη συγκεκριμένη υπόθεση «το Υπουργείο Υγείας θα ασχοληθεί, καθώς και η Εθνική Αρχή Διαφάνειας».

«Ο Ριζάι θα συλληφθεί, δεν αλλάζουμε ένα δημοκρατικό μέτρο»

Για το ζήτημα των αδειών κρατουμένων, ο κ. Χρυσχοΐδης υπερασπίστηκε το ισχύον καθεστώς, λέγοντας πως «είχε πάρει 16 φορές άδεια είναι ένα θετικό, ανθρώπινο και δημοκρατικό μέτρο. Δεν πρέπει να τις καταργήσουμε επειδή έφυγε ένας. Αγγίζουν μόλις το 1% οι αποδράσεις από άδεια. Είναι ένα βαθιά δημοκρατικό, κοινωνικό και ανθρώπινο μέτρο οι άδειες. Δεν πρόκειται να το αλλάξουμε αυτό».

Παράλληλα, ξεκαθάρισε ότι «ο συγκεκριμένος που έφυγε δεν υπάρχει περίπτωση να μη συλληφθεί, όπως και οποιοσδήποτε σε αυτή τη χώρα προβαίνει σε αδικήματα, συλλαμβάνεται και προσάγεται στον Ει-

σαγγελέα». Όπως είπε, «πολύ γρήγορα θα είναι στα χέρια της αστυνομίας ο Ριζάι και θα εγκλειστεί πάλι, αλλά τότε δεν θα έχει τα προνόμια που είχε».

«Ήταν καλός πρωθυπουργός ο Αντώνης Σαμαράς»

Κληθείς να σχολιάσει το θέμα του Αντώνη Σαμαρά, ο κ. Χρυσχοΐδης ανέφερε ότι «ο Σαμαράς ήταν πρωθυπουργός, ήμουν υπουργός στην κυβέρνησή του, ήταν καλός πρωθυπουργός τότε στην περίοδο της συγκυβέρνησης με τον Ευάγγελο Βενιζέλο, σε δύσκολα χρόνια», προσθέτοντας πως «κάναμε σπουδαία πράγματα και η Ελλάδα του το χρωστάει, όπως και στον Βενιζέλο, παρά το μένος που αντιμετωπίσαμε από τον κόσμο».

Τέλος, συμπλήρωσε ότι «προφανώς διαφωνούμε κάθετα πολιτικά. Όμως η δημοκρατία προβλέπει και αυτό, τη δημιουργία κόμματος από κάποιον που το επιθυμεί. Από εκεί και πέρα θα κριθεί από τον ελληνικό λαό».

Άδωνις Γεωργιάδης:

«ΚΑΜΙΑ ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ, ΚΑΜΙΑ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑ ΣΥΓΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ»

Κατηγορηματικός απέναντι στα σενάρια διαδοχής στη Νέα Δημοκρατία, αλλά και στο ενδεχόμενο μετεκλογικής συνεργασίας, εμφανίστηκε ο Άδωνις Γεωργιάδης, βάζοντας τέλος -από τη δική του πλευρά- στη συζήτηση περί εσωκομματικών κινήσεων κατά του Κυριάκου Μητσοτάκη.

Μιλώντας στο κανάλι της Ναυτεμπορικής, ο υπουργός Υγείας ρωτήθηκε για το ενδεχόμενο διεκδίκησης της ηγεσίας της ΝΔ, με τη συζήτηση να στρέφεται κυρίως στον Νίκο Δένδια. «Ούτε ο Δένδιας, ούτε εγώ, ούτε κανένας δεν θέλει να κάνει συνωμοσίες μέσα στη ΝΔ», δήλωσε, αντιδρώντας έντονα στα σχετικά σενάρια. Μάλιστα, χαρακτήρισε τη συζήτηση «προβοκάτσια», υποστηρίζοντας ότι τελικά μπορεί να προκαλέσει πολιτική ζημιά στον ίδιο τον υπουργό Εθνικής Άμυνας. «Γιατί θέλετε να κάνετε τέτοια ζημιά στον Νίκο Δένδια; Είναι προβοκάτσια, του καταστρέφετε την καριέρα», ανέφερε, προσθέτοντας ότι εάν οι ψηφοφόροι θεωρήσουν πως «υφαίνει κανένα σενάριο κατά του Μητσοτάκη», αυτό θα λειτουργήσει εις βάρος του.

«Πολιτικός εκβιασμός» η απαίτηση για άλλον πρωθυπουργό

Η συζήτηση πέρασε στη συνέχεια στην επόμενη ημέρα των εκλογών και στο ενδεχόμενο σχηματισμού κυβέρνησης συνεργασίας. Ο Άδωνις Γεωργιάδης σημείωσε ότι στην ευρωπαϊκή πολιτική πρακτική, όταν σχηματίζεται κυβέρνηση συνεργασίας, επικεφαλής είναι ο αρχηγός του κόμματος που έχει έρθει πρώτο στις εκλογές. Ερωτηθείς τι θα συνέβαινε εάν ένα δεύτερο κόμ-

μα δεχόταν να συμμετάσχει σε συγκυβέρνηση, αλλά έθετε ως όρο την επιλογή άλλου πρωθυπουργού, ήταν απόλυτος:

«Αν τώρα πάει κάποιο κόμμα να εκβιάσει το πρώτο κόμμα και να πει ότι “εγώ θα σου έδωνα στήριξη, αλλά με άλλο αρχηγό”, αυτό είναι πολιτικός εκβιασμός. Φυσικά, η ΝΔ δεν πρόκειται ποτέ να το δεχτεί, άρα πάμε σε εκλογές».

Καμία πιθανότητα συγκυβέρνησης

Για το ενδεχόμενο συνεργασίας με άλλη πολιτική δύναμη, ο υπουργός Υγείας ήταν επίσης ξεκάθαρος.

Μετά την άρνηση του ΠΑΣΟΚ να εξετάσει το ενδεχόμενο συγκυβέρνησης με τη Νέα Δημοκρατία, ο ίδιος δεν βλέπει πλέον καμία πιθανότητα συνεργασίας με άλλο κόμμα.

Όπως εξήγησε, το ΠΑΣΟΚ ήταν η μόνη πολιτική δύναμη με την οποία, κατά την άποψή του, θα μπορούσε να υπάρξει μια τέτοια συνεννόηση.

«Εμείς θα μπορούσαμε να κάνουμε συγκυβέρνηση με το ΠΑΣΟΚ μόνο. Στα πολύ μεγάλα συμφωνούμε, στον δυτικό προσανατολισμό της χώρας, στη συμμαχία με το Ισραήλ, στο ότι πρέπει να τηρούμε τη δημοσιονομική πειθαρχία», σημείωσε. Πρόσθεσε ότι εάν οι πολίτες έδιναν εντολή για κυβέρνηση συνεργασίας και το ΠΑΣΟΚ συμφωνούσε, ο ίδιος θα ήταν από τους πρώτους που θα υποστήριζαν ότι πρέπει να γίνει σεβαστή η λαϊκή βούληση.

«Το ΠΑΣΟΚ είπε δεν κάνω», ανέφερε, θεωρώντας ουσιαστικά ότι με τα σημερινά δεδομένα αυτή η προοπτική έχει κλείσει.

«Πιστεύω ότι θα πάρουμε αυτοδυναμία»

Με αφορμή και τις τελευταίες δημοσκοπήσεις, ο Άδωνις Γεωργιάδης εξέφρασε την εκτίμηση ότι η Νέα Δημοκρατία θα καταφέρει να εξασφαλίσει αυτοδυναμία.

«Επειδή το δίλημμα θα είναι πολύ ξεκάθαρο, πιστεύω ότι θα πάρουμε αυτοδυναμία. Δύσκολα ο ελληνικός λαός θα ρισκάρει να αφήσει τον τόπο ακυβέρνητο», ανέφερε.

Ο υπουργός στάθηκε ιδιαίτερα στους κινδύνους που, κατά την άποψή του, μπορεί να δημιουργήσει μια παρατεταμένη περίοδος πολιτικής αβεβαιότητας, βάζοντας στην εξίσωση και τη γεωπολιτική θέση της Ελλάδας.

«Οι ακυβερνησίες έχουν και κινδύνους και προβλήματα. Οι άλλες χώρες που έχουν ακυβερνησία δεν συνορεύουν με την Τουρκία, ούτε είναι στην Ανατολική Μεσόγειο», τόνισε.

Η αναφορά αυτή έδωσε και το ευρύτερο στίγμα της τοποθέτησής του: πολιτική σταθερότητα στο εσωτερικό, καθαρή κυβερνητική εντολή και ιδιαίτερη βαρύτητα στις γεωπολιτικές συνθήκες που αντιμετωπίζει η Ελλάδα, την ώρα που ο ίδιος απορρίπτει ως «προβοκάτσια» τα σενάρια εσωκομματικής αμφισβήτησης του Κυριάκου Μητσοτάκη.

Από τον Άγγελο Χωριανόπουλο
Αναλυτής Γεωπολιτικού Ρίσκου,
ϊδρυτής Future Warfare

Τουρκία στο στόχαστρο: Ισραήλ, Ελλάδα και Κύπρος συγκλίνουν στον ΟΗΕ

Η 81η Σύνοδος της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ ανέδειξε ένα σπάνιο φαινόμενο διεθνούς πολιτικής: σχεδόν ταυτόχρονη, πολυεπίπεδη κριτική κατά της Τουρκίας από τρεις διαφορετικές κρατικές οντότητες -Ισραήλ, Ελλάδα, Κύπρος- καθεμία με διακριτή ρητορική λογική, στοχευμένο ακροατήριο και πολιτικό υπολογισμό, αλλά με αξιοσημείωτη σύγκλιση στο περιεχόμενο.

Το φαινόμενο αυτό αξίζει ανά-
λυση όχι μόνο ως επικοινωνι-
ακό γεγονός αλλά ως δείκτης
βαθύτερων δομικών μετατο-
πίσεων στην αρχιτεκτονική
ασφαλείας της Ανατολικής Μεσογείου.

Το Ισραήλ: προσωποποιημένη σύγκρουση με εσωτερικοπολιτική λειτουργία

Ο πρωθυπουργός Μπενιαμίν Νετανιά-
χου διεξήγαγε την πιο σφοδρή προ-
σωπική επίθεση κατά του Ρετζέπ Τα-
γίπ Ερντογάν στην ιστορία των διμερών
σχέσεων στο βήμα του ΟΗΕ, αποκαλώ-
ντας τον "τύραννο" και χαρακτηρίζοντας
την Τουρκία "νεότερο εξαπλωτή αντιση-
μιτικών ψευδών". Ο κατάλογος κατηγο-
ριών —φιλοξενία στελεχών Χαμάς, κα-
ταστολή Κούρδων, άρνηση γενοκτονίας
Αρμενίων, φυλάκιση δημοσιογράφων—
λειτούργησε ως συμπυκνωμένο αφήγη-
μα οριοθέτησης της Τουρκίας ως ηθικά
προβληματικού δρώντα.

Κρίσιμη είναι η χρονική στιγμή: η ομι-
λία προηγείται κατά έναν μήνα των ισ-
ραηλινών εκλογών, σε περιβάλλον όπου
ούτε ο κυβερνητικός συνασπισμός ούτε
η αντιπολίτευση διαθέτουν σαφή πλειο-
ψηφία. Σε αυτό το πλαίσιο, η δαιμονο-
ποίηση εξωτερικού αντιπάλου λειτουρ-
γεί ως κλασικό εργαλείο εσωτερικής
συσπείρωσης — τεχνική με μακρά πα-
ράδοση στη διεθνή πολιτική, αλλά με
κόστος: περιορίζει δραστικά τα μελλο-
νικά περιθώρια επαναπροσέγγισης,
παρά τα υπαρκτά κοινά συμφέροντα Ισ-
ραήλ-Τουρκίας σε Συρία, ενέργεια και
εμπόριο.

Η Ελλάδα: θεσμική σταθερότητα ως στρατηγική επιλογή

Η ελληνική προσέγγιση, μέσω του πρω-
θυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, ακο-
λούθησε αντίστροφη ρητορική αρ-
χιτεκτονική. Κάλεσε την Άγκυρα να
αποσύρει το casus belli, τονίζοντας ότι
ο δρόμος προς τα εμπρός περνά από
διάλογο, όχι γλώσσα όπλων — διατύ-
πωση που αποφεύγει συστηματικά προ-
σωποποιημένη αιχμή κατά του Τούρκου
προέδρου, σε αντίθεση με την ισραηλι-
νή τακτική. Αυτή η επιλογή δεν είναι τυ-
χαία αλλά αντανάκλα δομικό περιορι-
σμό: η Ελλάδα, ως γειτονική χώρα με
μακρόχρονη συνύπαρξη και κοινή συμ-
μετοχή στο ΝΑΤΟ, δεν έχει την πολυτέ-
λεια πλήρους ρήξης αφήγησης που δι-

αθέτει το γεωγραφικά απομακρυσμένο
Ισραήλ.

Η αναφορά στα 51 χρόνια ταλαιπωρί-
ας της Κύπρου εντάσσεται σε πάγια ελ-
ληνική στρατηγική νομικής θεμελίωσης
—επίκληση Καταστατικού Χάρτη, ψηφι-
σμάτων ΟΗΕ, διεθνούς δικαίου— που
στοχεύει στη διατήρηση διεθνούς νο-
μιμοποίησης χωρίς να κλείνει οριστικά
τη θύρα διμερούς διαχείρισης κρίσεων,
όπως αποδεικνύει η συνέχιση διερευνη-
τικών επαφών σε επίπεδο ηγετών.

Η Κύπρος: νομιμοποιητική πίεση στον ίδιο τον θεσμό

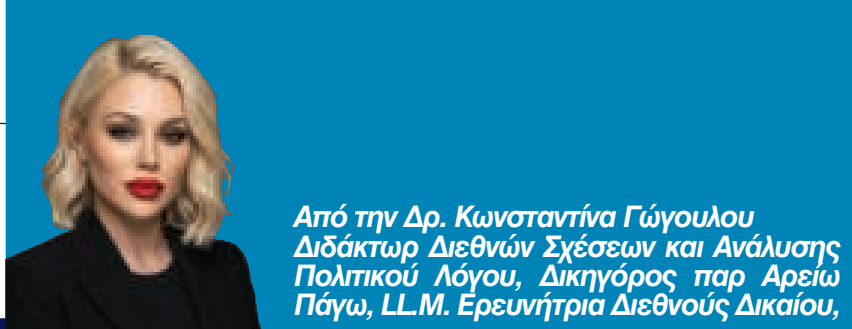
Ο πρόεδρος Νίκος Χριστοδουλίδης
επέλεξε τρίτη ρητορική στρατηγική: το-
ποθέτησε το Κυπριακό όχι ως διμερή δι-
αφορά αλλά ως "λυδία λίθο" της ίδιας
της αξιοπιστίας του ΟΗΕ, μετατρέπο-
ντας το ζήτημα σε τεστ θεσμικής νομι-
μότητας παρά σε απλή καταγγελία κατά
τρίτης χώρας. Ο χαρακτηρισμός της
τουρκικής στάσης ως "ύψιστης μορφής
υποκρισίας" στοχεύει στο χάσμα ανά-
μεσα στην τουρκική ρητορική περί σε-
βασμού διεθνούς δικαίου και στην de
facto στρατιωτική κατοχή του βόρειου
τμήματος του νησιού από το 1974 —
προσέγγιση που επιδιώκει να διατηρή-
σει ζωντανό ένα ζήτημα σαράντα ετών
σε μια διεθνή ατζέντα που τείνει να το
θεωρεί παγιωμένο.

Γεωπολιτική ανάγνωση: σύγκλιση χωρίς συντονισμό, αλλά με δομική συνέπεια

Το κρίσιμο ερώτημα δεν είναι απλώς το

περιεχόμενο των τριών ομιλιών αλλά η
δομική τους αλληλεπίδραση. Η σύγκλι-
ση αυτή —χωρίς επίσημο τριμερή συ-
ντονισμό, όσο κι αν φαίνεται λειτουρ-
γικά συντεταγμένη— ενισχύει έμμεσα
τον αναδυόμενο άξονα Ελλάδας-Κύ-
πρου-Ισραήλ, ο οποίος ήδη θεσμοθετεί-
ται μέσω ενεργειακών υποδομών (Great
Sea Interconnector, EastMed Gas
Forum) και στρατηγικού διαλόγου με
Ουάσιγκτον. Σε επίπεδο θεωρίας διε-
θνών σχέσεων, το φαινόμενο αντανάκλα
αυτό που θα μπορούσε να περιγραφεί
ως "soft balancing μέσω αφηγήματος"
— τρεις δρώντες με διαφορετική ισχύ
και κίνητρα συγκλίνουν σε κοινή οριο-
θέτηση ενός τέταρτου, χωρίς να απαι-
τείται επίσημη συμμαχική δέσμευση.

Για την Άγκυρα, το πραγματικό ρίσκο
δεν είναι η ρητορική καθαυτή αλλά η
σωρευτική της επίδραση: κάθε ξεχωρι-
στή καταγγελία μπορεί να απορριφθεί
ως μεμονωμένη πολιτική σκοπιμότη-
τα, όμως η επαναλαμβανόμενη σύγκλι-
ση τριών διαφορετικών πρωτευσουσών
γύρω από το ίδιο αφήγημα —αναθεω-
ρητική, νομικά προβληματική Τουρκία—
συσσωρεύει διπλωματικό κόστος δυσά-
ναλογο προς οποιαδήποτε μεμονωμένη
ομιλία. Το ανοιχτό ερώτημα παραμένει
αν αυτή η αφηγηματική σύγκλιση θα με-
τουσιωθεί σε πιο συντονισμένη τριμερή
πολιτική πρακτική, ή αν θα παραμείνει
ετήσιο επεισοδιακό φαινόμενο, περιορι-
σμένο στη βιτρίνα της Γενικής Συνέλευ-
σης χωρίς αντίστοιχη υλοποίηση σε επί-
πεδο πολιτικής ασφαλείας.

Από την Δρ. Κωνσταντίνα Γώγουλου
Διδάκτωρ Διεθνών Σχέσεων και Ανάλυσης
Πολιτικού Λόγου, Δικηγόρος παρ Αρείω
Πάγω, LL.M. Ερευνήτρια Διεθνούς Δικαίου,

Η άμυνα των νησιών του Αιγαίου στο σταυροδρόμι των συνθηκών και του διεθνούς δικαίου

Η συζήτηση περί «στρατιωτικοποίησης» των ελληνικών νησιών του Ανατολικού Αιγαίου και των Δωδεκανήσων αποτελεί μία από τις πλέον σύνθετες -και ταυτόχρονα συχνότερα απλουστευμένες- πτυχές της ελληνοτουρκικής νομικής αντιπαράθεσης.

Η πολυπλοκότητά της δεν απορρέει μόνο από τη διαδοχή διαφορετικών διεθνών συμβατικών κειμένων, αλλά πρωτίστως από την ανάγκη συστηματικής ερμηνείας τους μέσα στο μεταγενέστερο κανονιστικό περιβάλλον του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, του δικαίου των συνθηκών, του διεθνούς δικαίου και της σύγχρονης διεθνούς ασφάλειας.

Η βασική μεθοδολογική παρατήρηση είναι κρίσιμη: δεν υφίσταται ένα ενιαίο νομικό καθεστώς αποστρατιωτικοποίησης για το σύνολο των ελληνικών νησιών του Αιγαίου. Η Λήμνος και η Σαμοθράκη, η Λέσβος, η Χίος, η Σάμος και η Ικαρία, καθώς και τα Δωδεκάνησα, υπάγονται σε διαφορετικές συμβατικές ρυθμίσεις, με διαφορετικό κανονιστικό περιεχόμενο και διαφορετική ιστορική αφετηρία. Η εξομοίωση των καθεστώτων αυτών υπό έναν αδιαφοροποίητο όρο περί «αποστρατιωτικοποίησης» δεν αποτελεί απλώς πολιτική υπεραπλούστευση· δημιουργεί σοβαρό πρόβλημα νομικής ακρίβειας. Η διάκριση αυτή αναγνωρίζεται ακόμη και στις επίσημες παρουσιάσεις των δύο κρατών, παρά τις ριζικά διαφορετικές ερμηνείες που ακολουθούν.

Η Λήμνος και η Σαμοθράκη: η κανονιστική τομή του Μοντρέ

Το αρχικό καθεστώς της Λήμνου και της Σαμοθράκης συνδεόταν πράγματι με τη Σύμβαση περί του καθεστώτος των Στενών που υπεγράφη στη Λωζάνη το 1923. Η ρύθμιση εκείνη, ωστόσο, δεν αφορούσε μεμονωμένα τα δύο ελληνικά νησιά. Αποτελούσε τμήμα ενός ευρύτερου συστήματος αποστρατιωτικοποίησης της ζώνης των Στενών, το οποίο περιελάμβανε συγχρόνως τουρκικά εδάφη και νησιά.

Η κανονιστική πραγματικότητα μεταβλήθηκε ουσιαστικά το 1936, με τη Σύμβαση του Μοντρέ περί του καθεστώτος των Στενών. Η νέα Σύμβαση εγκαθίδρυσε διαφορετικό σύστημα ασφαλείας και αντικατέστησε το προηγούμενο συμβατι-

κό καθεστώς των Στενών. Η Ελλάδα θεμελιώνει επ' αυτού τη θέση ότι μαζί με την αντικατάσταση του προηγούμενου συστήματος εξέλιπε και η υποχρέωση αποστρατιωτικοποίησης της Λήμνου και της Σαμοθράκης. Η σημερινή τουρκική θέση είναι διαφορετική και υποστηρίζει ότι το Μοντρέ δεν περιέχει ειδική διάταξη άρσης των περιορισμών για τα δύο ελληνικά νησιά.

Η ελληνική επιχειρηματολογία, όμως, δεν στηρίζεται αποκλειστικά στη δογματική σχέση των δύο συμβατικών κειμένων.

Εξαιρετική ερμηνευτική σημασία παρουσιάζει η ίδια η συμπεριφορά της Τουρκίας κατά τον κρίσιμο χρόνο σύναψης και κύρωσης της Σύμβασης του Μοντρέ. Σύμφωνα με τα ιστορικά στοιχεία που επικαλείται επισήμως το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών, ο τότε Τούρκος υπουργός Εξωτερικών Τεβφίκ Ρουστού Αράς, απευθυνόμενος στην Τουρκική Εθνοσυνέλευση κατά

την κύρωση της Σύμβασης, αναγνώρισε ότι οι προβλέψεις περί αποστρατιωτικοποίησης της Λήμνου και της Σαμοθράκης είχαν καταργηθεί. Προγενέστερη διπλωματική διαβεβαίωση της τουρκικής κυβέρνησης προς την Αθήνα κινούνταν προς την ίδια κατεύθυνση.

Το στοιχείο αυτό δεν αποτελεί απλώς ιστορική υποσημείωση. Στο Δίκαιο των Συνθηκών, οι περιστάσεις σύναψης ενός διεθνούς κειμένου και τα συμπληρωματικά μέσα ερμηνείας μπορούν να αποκτήσουν ιδιαίτερη σημασία για την αποσαφήνιση του νοήματός του. Η Σύμβαση της Βιέννης για το Δίκαιο των Συνθηκών εντάσσει ακριβώς σε αυτό το ερμηνευτικό πλαίσιο τόσο το συμβατικό περιβάλλον όσο και τις περιστάσεις υπό τις οποίες καταρτίστηκε μια συμφωνία. Η υπόθεση Λήμνου και Σαμοθράκης, επομένως, δεν μπορεί να αξιολογηθεί σαν να σταμάτησε η έννομη τάξη το 1923. Το κρίσιμο ερώτημα είναι η έννομη συνέπεια της αντικατάστασης του καθεστώτος των Στενών το 1936 και η σημασία που πρέπει να αποδοθεί στη σύγχρονη προς το Μοντρέ κρατική πρακτική και στις επίσημες δηλώσεις της ίδιας της Τουρκίας.

Λέσβος, Χίος, Σάμος και Ικαρία: περιορισμός
δεν σημαίνει κατ' ανάγκην απόλυτη αποστρατι-
ωτικοποίηση

Ακόμη περισσότερο διακριτό είναι το συμβατικό καθεστώς της Λέσβου, της Χίου, της Σάμου και της Ικαρίας.

Το άρθρο 13 της Συνθήκης της Λωζάννης δεν περιορίζεται σε έναν γενικό και αδιαφοροποίητο όρο «αποστρατιωτικοποίησης». Αντιθέτως, απαριθμεί συγκεκριμένες δεσμεύσεις: απαγόρευση εγκατάστασης ναυτικών βάσεων και οχυρωματικών έργων, αμοιβαίους περιορισμούς στις πτήσεις στρατιωτικών αεροσκαφών και συγκεκριμένες ρυθμίσεις αναφορικά με τις στρατιωτικές, αστυνομικές και χωροφυλακές δυνάμεις των νησιών.

**Η διάκριση έχει ιδιαίτερη
δογματική σημασία.**

Στο διεθνές δίκαιο, η ύπαρξη συγκεκριμένων συμβατικών στρατιωτικών περιορισμών δεν ταυτίζεται κατ' ανάγκην με ένα καθεστώς πλήρους και απόλυτης αποστρατιωτικοποίησης. Η έκταση της υποχρέωσης πρέπει να προσδιορίζεται από το ίδιο το συμβατικό κείμενο και όχι από την εκ των υστέρων πολιτική ορολογία που χρησιμοποιείται για την περιγραφή του.

Η Τουρκία θεωρεί ότι το άρθρο 13 εγκαθιδρύει καθεστώς αποστρατιωτικοποίησης και ότι η σημερινή ελληνική στρατιωτική παρουσία υπερβαίνει τα επιτρεπόμενα συμβατικά όρια. Η ελληνική θέση αντιτείνει ότι η Συνθήκη θεσπίζει συγκεκριμένους και περιοριστικά προσδιορισμένους όρους, όχι γενική απαγόρευση κάθε μορφής αμυντικής παρουσίας. Αυτή ακριβώς είναι η νομική διαφορά που ο δημόσιος διάλογος συχνά συσκοτίζει.

Από τη Λωζάννη στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών: η μεταβολή του κανονιστικού περιβάλλοντος

Καμία σοβαρή ανάλυση, ωστόσο, δεν μπορεί να εξαντληθεί σε μια απομονωμένη ανάγνωση των διατάξεων του Μεσοπολέμου.

Μετά το 1945 διαμορφώθηκε ένα ριζικά διαφορετικό διεθνές κανονιστικό σύστημα. Ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών τοποθέτησε στο επίκεντρο της διεθνούς τάξης, αφενός, την απαγόρευση της απειλής ή χρήσης βίας και, αφετέρου, το εγγενές δικαίωμα ατομικής και συλλογικής αυτοάμυνας υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 51. Το άρθρο αυτό ορίζει ρητώς ότι ο Χάρτης δεν θίγει το εγγενές δικαίωμα αυτοάμυνας κράτους-μέλους σε περίπτωση ένοπλης επίθεσης.

Εδώ απαιτείται νομική ακρίβεια.

Το άρθρο 51 δεν αποτελεί έναν μηχανισμό αυτόματης ακύρωσης προγενέστερων συμβατικών υποχρεώσεων, ούτε μπορεί να χρησιμοποιείται ως γενική ρήτρα απαλλαγής από διεθνείς

συνθήκες. Η επίκλησή του, όμως, καθιστά αναπόφευκτη τη συζήτηση για τη σχέση μεταξύ ειδικών συμβατικών περιορισμών και του δικαιώματος προστασίας της κρατικής επικράτειας έναντι ένοπλης επίθεσης. Και ακριβώς σε αυτό το επίπεδο εντάσσεται η ελληνική επίκληση του σύγχρονου περιβάλλοντος ασφαλείας.

Η νομική επιχειρηματολογία αποκτά πρόσθετη διάσταση όταν συνδυαστεί με την αρχή της συστηματικής ερμηνείας των διεθνών συνθηκών. Το άρθρο 31 της Σύμβασης της Βιέννης επιβάλλει κατά την ερμηνεία να λαμβάνονται υπόψη, μαζί με το συμβατικό κείμενο, και οι σχετικοί κανόνες του διεθνούς δικαίου που εφαρμόζονται στις σχέσεις των μερών.

Με άλλα λόγια, οι συνθήκες του 1923 εξακολουθούν να παράγουν έννομες συνέπειες· δεν ερμηνεύονται όμως σε κανονιστικό κενό, σαν να μην είχε μεσολαβήσει η θεμελιώδης αναδιάρθρωση του διεθνούς συστήματος μετά το 1945.

Η μεταβολή των περιστάσεων: επιχείρημα με αυστηρές προϋποθέσεις

Στη σχετική επιχειρηματολογία εμφανίζεται συχνά και η αρχή *rebus sic stantibus*, δηλαδή η θεμελιώδης μεταβολή των περιστάσεων.

Εδώ χρειάζεται ιδιαίτερη δογματική αυτοσυγκράτηση. Η αρχή δεν λειτουργεί ως γενική δυνατότητα μονομερούς αποδέσμευσης από διεθνείς υποχρεώσεις επειδή οι γεωπολιτικές ή τεχνολογικές συνθήκες άλλαξαν. Το διεθνές δίκαιο την αντιμετωπίζει ως εξαιρετικό και αυστηρά οριοθετημένο θεσμό.

Η δραματική μεταβολή των στρατιωτικών δυνατοτήτων σε σχέση με το 1923 – πυραυλικά συστήματα, μη επανδρωμένα αεροσκάφη, σύγχρονα μέσα επιτήρησης, αεροπορικές και αποβατικές δυνατότητες – έχει προφανή σημασία για την πραγματική εκτίμηση της ασφάλειας ενός νησιωτικού χώρου. Δεν αρκεί, όμως, από μόνη της για να θεωρηθεί ότι καταλύει συμβατικές υποχρεώσεις.

Η ισχύς του σχετικού ελληνικού επιχειρήματος βρίσκεται επομένως περισσότερο στη συστηματική ερμηνεία του συνολικού νομικού και πραγματικού περιβάλλοντος ασφαλείας παρά σε μια απλουστευμένη επίκληση της μεταβολής των περιστάσεων ως αυτοτελούς λόγου κατάργησης των Συνθηκών.

Αυτή η διάκριση είναι ακριβώς εκείνη που διαφοροποιεί μια ακαδημαϊκή νομική θέση από μια πολιτική διακήρυξη.

Τα Δωδεκάνησα: η Συνθήκη των Παρισίων και το δίκαιο των τρίτων κρατών

Στα Δωδεκάνησα η νομική αφετηρία είναι διαφορετική.

Η Συνθήκη Ειρήνης με την Ιταλία, η οποία υπεγράφη στο Παρίσι στις 10 Φεβρουαρίου 1947,

μεταβίβασε τα Δωδεκάνησα στην Ελλάδα και περιέλαβε ρητή πρόβλεψη περί αποστρατιωτικοποίησής τους. Η ύπαρξη της ρήτηρας αποτελεί δεδομένο του συμβατικού κειμένου και δεν χρειάζεται ούτε να αποσιωπάται ούτε να υποβαθμίζεται.

Το ουσιώδες νομικό πρόβλημα βρίσκεται αλλού: η Τουρκία δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος στη Συνθήκη των Παρισίων του 1947.

Εδώ ενεργοποιείται μία από τις θεμελιωδέστερες αρχές του Δικαίου των Συνθηκών, η αρχή *pacta tertiis nec nocent nec prosunt*. Το άρθρο 34 της Σύμβασης της Βιέννης αποτυπώνει τον γενικό κανόνα σύμφωνα με τον οποίο μια συνθήκη δεν δημιουργεί υποχρεώσεις ούτε δικαιώματα για τρίτο κράτος χωρίς τη συναίνεσή του.

Η συνέπεια της αρχής αυτής απαιτεί, και εδώ, ακρίβεια.

Δεν σημαίνει ότι επειδή η Τουρκία δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος, η ρήτρα αποστρατιωτικοποίησης παύει να υπάρχει ή στερείται κάθε έννομη ισχύος μεταξύ των κρατών που δεσμεύονται από τη Συνθήκη.

Σημαίνει, όμως, ότι είναι διαφορετικό νομικό ζήτημα η ύπαρξη μιας συμβατικής υποχρέωσης και διαφορετικό η ενεργητική νομιμοποίηση ενός τρίτου κράτους να την επικαλείται ως φορέας δικαιώματος που απορρέει από τη συγκεκριμένη συνθήκη.

Η τουρκική επιχειρηματολογία επιχειρεί να υπερβεί το πρόβλημα αυτό υποστηρίζοντας ότι οι ρυθμίσεις αποστρατιωτικοποίησης συνδέονται με αντικειμενικό καθεστώς ασφάλειας και, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να αντιμετωπίζονται ως απλή διμερής ή πολυμερής συμβατική σχέση. Η ελληνική θέση, αντίθετα, δίνει έμφαση στον κανόνα περί τρίτων κρατών και στην απουσία της Τουρκίας από τη συμβατική σχέση του 1947.

Αυτή είναι η πραγματική νομική αντιπαράθεση.

Και είναι πολύ περισσότερο σύνθετη από τον συχνά επαναλαμβανόμενο ισχυρισμό ότι «η Συνθήκη απαγορεύει τον εξοπλισμό, άρα το ζήτημα έχει λήξει».

Η ασφάλεια ως παράμετρος νομικής ερμηνείας

Το Διεθνές Δίκαιο δεν ταυτίζεται ούτε με τη γεωπολιτική σκοπιμότητα ούτε με την απλή καταγραφή στρατιωτικών συσχετισμών. Δεν μπορεί, όμως, να ερμηνεύεται ερήμην του πραγματικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο οι κανόνες του καλούνται να εφαρμοστούν.

Στην περίπτωση του Αιγαίου, η έννοια της ασφάλειας δεν αποτελεί εξωτερικό στοιχείο της νομικής ανάλυσης. Βρίσκεται στον ίδιο τον ιστορικό πυρήνα των συγκεκριμένων συμβατικών ρυθμίσεων: τόσο η Λωζάνη όσο και το καθεστώς των Στενών οικοδομήθηκαν ακριβώς γύρω από την επιδίωξη μιας ισορροπίας ασφαλείας.

Έναν αιώνα αργότερα, η ισορροπία αυτή δεν μπορεί να ερμηνεύεται με όρους αποκλειστικά του 1923.

Ούτε όμως η μεταβολή του στρατηγικού περιβάλλοντος επιτρέπει την αυθαίρετη αποδέσμευση από το συμβατικό δίκαιο.

Η ορθή νομική προσέγγιση βρίσκεται ακριβώς στη σύνθεση: στην αυστηρή ανάγνωση των επιμέρους συνθηκών, στη διάκριση των διαφορετικών καθεστώτων, στην εφαρμογή των κανόνων ερμηνείας των διεθνών συμβάσεων και στη συνεκτίμηση του μεταγενέστερου δικαίου περί διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

Από τη ρητορική της «αποστρατιωτικοποίησης» στη νομική ουσία

Το κρίσιμο συμπέρασμα είναι ότι η έννοια της «αποστρατιωτικοποίησης των νησιών του Αιγαίου» δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως αυτοτελής νομική πρόταση. Δεν υπάρχει μία συνθήκη. Δεν υπάρχει μία κατηγορία νησιών.

Και, κυρίως, δεν υπάρχει μία ενιαία συμβατική υποχρέωση με το ίδιο περιεχόμενο σε ολόκληρο το Αιγαίο. Για τη Λήμνο και τη Σαμοθράκη, το κρίσιμο νομικό ζήτημα αφορά τις συνέπειες της αντικατάστασης της Σύμβασης της Λωζάννης περί των Στενών από το καθεστώς του Μοντρέ και τη βαρύτητα της τουρκικής κρατικής πρακτικής του 1936.

Για τη Λέσβο, τη Χίο, τη Σάμο και την Ικαρία, το κέντρο βάρους βρίσκεται στην ακριβή έκταση των περιορισμών του άρθρου 13 της Συνθήκης της Λωζάννης και στη διάκριση μεταξύ ειδικών στρατιωτικών περιορισμών και πλήρους αποστρατιωτικοποίησης.

Για τα Δωδεκάνησα, η ρήτρα της Συνθήκης των Παρισίων είναι σαφής ως προς το συμβατικό της περιεχόμενο, αλλά η θέση ενός μη συμβαλλόμενου κράτους και η δυνατότητά του να θεμελιώσει αυτοτελή δικαιώματα επί αυτής εγείρουν διαφορετικό ζήτημα του Δικαίου των Συνθηκών. Και σε ολόκληρο το πλέγμα υπεισέρχεται το μεταπολεμικό διεθνές σύστημα: η απαγόρευση της απειλής ή χρήσης βίας, το εγγενές δικαίωμα αυτοάμυνας και η υποχρέωση συστηματικής ερμηνείας των διεθνών κανόνων.

Το πραγματικό διακύβευμα

Το ερώτημα, συνεπώς, δεν είναι εάν οι διεθνείς συνθήκες πρέπει να τηρούνται. Η απάντηση σε αυτό είναι αυτονόητη: *pacta sunt servanda*.

Το ουσιαστικό ερώτημα είναι τι ακριβώς επιτάσσει κάθε συνθήκη, σε ποια νησιά εφαρμόζεται, ποιο είναι το εύρος των περιορισμών της, ποια είναι η σχέση της με τα μεταγενέστερα συμβατικά καθεστώτα και με ποιον τρόπο εντάσσεται στο σύγχρονο σύστημα διεθνούς ασφάλειας.

Εκεί κρίνεται η νομική συζήτηση.

Και ακριβώς εκεί η γενικευμένη θέση περί μιας δήθεν ενιαίας και αμετάβλητης υποχρέωσης «αποστρατιωτικοποίησης των ελληνικών νησιών» εμφανίζει τη μεγαλύτερη δογματική της αδυναμία.

Η κυριαρχία δεν εξαντλείται στην αναγνώριση ενός τίτλου επί του εδάφους. Συνοδεύεται από δικαιώματα, υποχρεώσεις και ευθύνη προστασίας της κρατικής επικράτειας. Οι συμβατικοί περιορισμοί ασφαλώς δεσμεύουν στον βαθμό και με το περιεχόμενο που πράγματι προβλέπουν. Δεν επιτρέπεται, όμως, να διευρύνονται ερμηνευτικά πέραν του κειμένου τους ούτε να αποσπώνται από το συνολικό κανονιστικό σύστημα μέσα στο οποίο σήμερα λειτουργούν.

Το Διεθνές Δίκαιο δεν απαιτεί ούτε την παραγνώριση των Συνθηκών ούτε την παραγνώριση της ασφάλειας. Απαιτεί την ακριβή στάθμιση και των δύο.

Και αυτό είναι, τελικώς, το πραγματικό νομικό διακύβευμα στο Αιγαίο: όχι η επιλογή μεταξύ δικαίου και άμυνας, αλλά η αναζήτηση του ακριβούς σημείου στο οποίο η συμβατική δέσμευση, η κρατική κυριαρχία και το δικαίωμα ασφάλειας συνυπάρχουν μέσα στην ίδια διεθνή έννομη τάξη.

Ελληνοτουρκικά

Δύο κρίσιμα τεστ μπροστά

Το τυχαίο τετ α τετ Γεραπετρίτη και Φιντάν στη Νέα Υόρκη

Η Νέα Υόρκη τελείωσε, τα δύσκολα όμως στα ελληνοτουρκικά είναι ήδη σημειωμένα στο ημερολόγιο της Αθήνας. Η ελληνική πλευρά κρατά ως δετικό στοιχείο τον πιο ήπιο τόνο της ομιλίας του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν, χωρίς ωστόσο να θεωρεί ότι οι εστίες έντασης έχουν εξαφανιστεί. Αντίθετα, η αποτίμηση που γίνεται είναι ότι «πράγματι έχει παραχθεί ένταση παραπάνω από εκείνη που είχαμε γνωρίσει».

Η Αθήνα έχει μπροστά της δύο συγκεκριμένα τεστ: την έρευνα και την πόντιση της ηλεκτρικής διασύνδεσης με την Κύπρο, και το τουρκικό νομοσχέδιο που φέρεται να οδηγείται προς κύρωση στη Βουλή. Παράλληλα, όμως, κανείς δεν κατεβάζει τον διακόπτη του διαλόγου. Οι διάυλοι παραμένουν ανοιχτοί, τα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης, ο πολιτικός διάλογος και η θετική ατζέντα συνεχίζουν να προγραμματίζονται, ενώ στη Νέα Υόρκη καταγράφηκε και ένα τυχαίο τετ α τετ μεταξύ του Γιώργου Γεραπετρίτη και του Χακάν Φιντάν, με τους δύο υπουργούς να συμφωνούν ότι θα βρεθούν ξανά το επόμενο διάστημα.

Η συνάντηση

Η συνάντηση Γεραπετρίτη και Φιντάν δεν ήταν προγραμματισμένη. Οι δύο υπουργοί συναντήθηκαν τυχαία, είχαν σύντομη μη πολιτική συνομιλία και συμφώνησαν να υπάρξει νέα επαφή, χωρίς ακόμη να έχει κλειδώσει συγκεκριμένη ημερομηνία. Το σημαντικότερο, πάντως, είναι ότι, σύμφωνα με ανώτατη διπλωματική πηγή, «ουδέποτε έπαυσαν οι διάυλοι επικοινωνίας», ακόμη και την περίοδο που ανέβηκε η ένταση. «Θα πρέπει ο διάλογος οπωσδήποτε να συνεχιστεί και να προσπαθούμε να απαλύνουμε τις εντάσεις αυτές», ήταν η χαρακτηριστική αναφορά. Στο ίδιο πλαίσιο συνεχίζουν να προγραμματίζονται τα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης, ο πολιτικός διάλογος και η θετική ατζέντα. «Δεν έχει εκλείψει ο δομημένος διάλογος», σημειώνεται χαρακτηριστικά.

Τα δύο κρίσιμα τεστ

Η πιο ενδιαφέρουσα αποτίμηση αφορά όσα έρχονται. «Έχουμε μπροστά μας αρκετές προκλήσεις για ένταση», ανέφερε η ανώτατη διπλωματική πηγή, βάζοντας ευθέως στο κάδρο δύο ζητήματα: την έρευνα και την πόντιση της ηλεκτρικής διασύνδεσης με την Κύπρο, και το τουρκικό νομοσχέδιο που φέρεται να οδηγείται προς κύρωση στη Βουλή. «Περιμένουμε αυτά τα ορόσημα», ήταν η φράση που χρησιμοποιήθηκε. Για το καλώδιο, μάλιστα, η απάντηση στο ερώτημα εάν η αλλαγή στη ρητορική Ερντογάν μπορεί να επηρεάσει τον σχεδιασμό ήταν μονολεκτική: «Όχι». Κατά την ίδια ενημέρωση, η εταιρεία βρίσκεται «στο τελικό στάδιο» και όταν υποβάλει το

σχετικό αίτημα, η ελληνική πλευρά θα το αξιολογήσει, θα δώσει την άδεια και θα προχωρήσει στην έκδοση NAVTEX.

Κυπριακό: Χαμηλά ο πήχης

Στο Κυπριακό καταγράφεται κινητικότητα, όχι όμως και αισιοδοξία για άμεση ανατροπή των δεδομένων. «Υπάρχει κινητικότητα. Μεγάλη κινητικότητα υπάρχει», ανέφερε η ανώτατη διπλωματική πηγή, διευκρινίζοντας ότι τα σημερινά δεδομένα δεν επιτρέπουν αισιοδοξία για κάποια σημαντική εξέλιξη μέχρι τη λήξη της θητείας του Αντόνιο Γκουτέρες. Η Αθήνα επιθυμεί μέχρι τότε να έχει δημιουργηθεί ένα καλύτερο momentum, το οποίο θα παραλάβει ο επόμενος Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ. «Πρέπει να γίνει το βήμα για να μπούμε στην ουσία της συζήτησης», σημειώθηκε, με την επισήμανση ότι θα ήταν θετικό αυτό να συμβεί πριν ολοκληρωθεί η θητεία Γκουτέρες.

Η συμφωνία της Μέκκας

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει και η ανάγνωση της Αθήνας για τη συμφωνία της Μέκκας και τις νέες αμυντικές ισορροπίες στην περιοχή. Η ανώτατη διπλωματική πηγή δεν υιοθέτησε την εκτίμηση ότι η συμφωνία αποτελεί απάντηση στη στρατηγική σχέση Ελλάδας και Ισραήλ. Την ενέταξε περισσότερο σε μια ευρύτερη προσπάθεια των χωρών της περιοχής για μεγαλύτερη στρατηγική αυτονομία και μικρότερη αμυντική εξάρτηση από τη Δύση. «Άλλο έχει στο μυαλό του το Πακιστάν για την αμυντική συμφωνία, άλλο έχει η Σαου-

δική Αραβία, άλλο η Τουρκία», ανέφερε, προσθέτοντας τη φράση που συμπυκνώνει την ελληνική ανάγνωση: «Στρατηγικό σύμμαχο έχεις έναν ανά περιοχή».

Ιράν και ενέργεια

Για το Ιράν, η Αθήνα διατηρεί σταθερό δί-αυλο επικοινωνίας με την Τεχεράνη, χωρίς όμως μεγάλη αισιοδοξία για άμεση ειρήνευση. «Οι Ιρανοί δεν είναι αυτή τη στιγμή σε διάθεση να κάνουν μεγάλες παραχωρήσεις», ανέφερε η ανώτατη διπλωματική πηγή. Τα αιτήματα για κατάπαυση των εχθροπραξιών, άρση των κυρώσεων και ξεπάγωμα δεσμευμένων κεφαλαίων καθιστούν, σύμφωνα με την ίδια πηγή, «πάρα πολύ δύσκολη την οποιαδήποτε διαπραγμάτευση».

Στο ενεργειακό μέτωπο, η εικόνα για την Ελλάδα είναι καθησυχαστική ως προς την επάρκεια για τον χειμώνα. «Ναι, βέβαια. Δεν έχουμε θέματα», ήταν η απάντηση. Το βάρος πέφτει, όμως, στις τιμές. «Το ένα ζήτημα είναι η επάρκεια, το άλλο είναι οι τιμές. Διότι το να έχεις επάρκεια και να μην υπάρχει προσφορά, τι να το κάνεις;» Και εκεί η πίεση μεταφέρεται πλέον στις Βρυξέλλες.

«Όσο τα πράγματα παραμένουν στην κατάσταση που είναι σήμερα, θα καθίσταται προφανής η αναγκαιότητα συλλογικής δράσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση», ανέφερε η ίδια πηγή, προσθέτοντας: «Δεν μπορώ να δω με ποιον τρόπο η Ευρώπη θα εθελουφλεί απέναντι στην πιθανότητα να έχουμε ενεργειακή ασφυξία».

ΔΥΣΚΟΛΟΣ Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΑ ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑ

Τι σχεδιάζει η κυβέρνηση για τα καύσιμα

Χειμώνας με σβηστά καλοριφέρ. Τα σενάρια ενίσχυσης στο πετρέλαιο θέρμανσης. Χειμώνας με σβηστά καλοριφέρ. Τα σενάρια ενίσχυσης στο πετρέλαιο θέρμανσης

Η αντίστροφη μέτρηση για την έναρξη της χειμερινής περιόδου συνοδεύεται φέτος από μια βαριά σκιά αγωνίας για εκατομμύρια νοικοκυριά. Με τις διεθνείς τιμές ενέργειας να κινούνται σε απαγορευτικά επίπεδα και το πετρέλαιο θέρμανσης να προμηνύεται «είδος πολυτελείας», η συντριπτική πλειονότητα των πολιτών βλέπει τον προγραμματισμό του χειμώνα να τιτλοφορείται ως: «Απόγνωση και αδιέξοδο». Στα αστικά κέντρα αλλά και στην περιφέρεια, η σκέψη και μόνο του κουμπού εκκίνησης στον καυστήρα προκαλεί πονοκέφαλο, με ολοένα και περισσότερους πολίτες να δηλώνουν ευθέως πως φέτος απλώς «δεν θα βάλουν» πετρέλαιο, αναζητώντας εναλλακτικές λύσεις ή προετοιμαζόμενοι για έναν ομολογουμένως παγωμένο χειμώνα.

Η κυβέρνηση, παρακολουθώντας τις εξελίξεις, επιχειρεί να στείλει μήνυμα ότι δεν βρίσκεται με κλειστά τα μάτια απέναντι στην κρίση. Η επίγνωση της δύσκολης κατάστασης υπάρχει, ωστόσο το πλαίσιο μέσα στο οποίο καλείται να κινηθεί ο κρατικός προϋπολογισμός είναι στενό, γεγονός που περιορίζει τις προσδοκίες για σαρωτικές παρεμβάσεις.

Το αποτύπωμα του «δύσκολου χειμώνα» και η διεθνής διάσταση

“**Αγωνία στα νοικοκυριά ενόψει ενός «παγωμένου» χειμώνα, με τις τιμές του πετρελαίου θέρμανσης να τρομάζουν τους πολίτες και την κυβέρνηση να ζυγίζει τα δημοσιονομικά της περιθώρια**

Την ωμή πραγματικότητα επιβεβαίωσε πρόσφατα και ο ίδιος ο πρωθυπουργός, Κυριάκος Μητσοτάκης, κατά τη διάρκεια της συνέντευξής του στο ειδησεογραφικό δίκτυο Bloomberg. Απαντώντας στις πιέσεις για το αυξημένο ενεργειακό κόστος και τη φορολογία στα καύσιμα, ο κ. Μητσοτάκης δεν έκρυψε ότι ο επερχόμενος χειμώνας αναμένεται δύσκολος, τονίζοντας παράλληλα πως η κυ-

βέρνηση διαθέτει μεν κάποιο δημοσιονομικό περιθώριο για εισοδηματική στήριξη, το οποίο όμως σε καμία περίπτωση δεν είναι απεριόριστο.

Ιδιαίτερη αίσθηση προκάλεσε η τοποθέτησή του στο ζήτημα της μείωσης των φόρων στα καύσιμα. Ο πρωθυπουργός εξήγησε πως, παρότι αναγνωρίζει το υψηλό επίπεδο φορολογίας στην Ελλάδα, μια οριζόντια ή σημαντική μείωση των φόρων προσκρούει στους ευρωπαϊκούς κανόνες και στα αυστηρά όρια των κρατικών δαπανών. Όπως χαρακτηριστικά υπογράμμισε, ο μόνος τρόπος για να υπάρξει μείωση χωρίς να διαταραχθεί η δημοσιονομική ισορροπία είναι να δοθεί εξαίρεση ή μεγαλύτερη δημοσιονομική ευελιξία από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Παράλληλα, διαμήνυσε ότι η κυβέρνηση δεν πρόκειται να αφήσει τα νοικοκυριά, κυρίως στη Βόρεια Ελλάδα, χωρίς καμία απολύτως διέξοδο, ξεκαθαρίζοντας πως η θέρμανση αποτελεί προτεραιότητα.

Τα σενάρια ενίσχυσης

Στο εσωτερικό μέτωπο οι τόνοι είναι προσεκτικοί. Ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος, Πάυλος Μαρινάκης, έχει ήδη δώσει το στίγμα των προθέσεων και του χρονοδιαγράμματος, επιβεβαιώνοντας πως οι τελικές αποφάσεις και οι λεπτομέρειες για το πακέτο στήριξης της θέρμανσης θα «κλειδώσουν» και

θα ανακοινωθούν επίσημα στις 14 Οκτωβρίου, ενώ νωρίτερα, στις 30 Σεπτεμβρίου, θα προηγηθούν οι ανακοινώσεις που αφορούν τα καύσιμα κίνησης. Σύμφωνα με τα σενάρια που επεξεργάζονται τα συναρμόδια υπουργεία Οικονομικών και Περιβάλλοντος, η φετινή κυβερνητική παρέμβαση δεν φιλοδοξεί να αποτελέσει μια επανάσταση στη δομή των δικαιούχων. Αυτό σημαίνει πρακτικά ότι η βάση των πολιτών που θα λάβουν την επιδότηση δεν αναμένεται να διευρυνθεί σημαντικά. Αντίθετα, η «αρχιτεκτονική» του μέτρου στρέφεται γύρω από το ύψος της ενίσχυσης ανά δικαιούχο. Με απλά λόγια, το βάρος πέφτει στο πώς τα χρήματα που διαθέτει ο κρατικός κορβανάς μπορούν να φτάσουν πιο αποτελεσματικά στα ευάλωτα και μεσαία στρώματα που πραγματικά το έχουν ανάγκη, αυξάνοντας ενδεχομένως το ποσό ανά λίτρο ή προσαρμόζοντάς το στα κλιματολογικά δεδομένα της κάθε περιοχής, χωρίς όμως να ανοίξει η «ομπρέλα» για να χωρέσουν όλοι. Το οικονομικό επιτελείο ζυγίζει διαρκώς τα δημοσιονομικά δεδομένα, προσπαθώντας να αποφύγει δημοσιονομικούς εκτροχιασμούς σε μια περίοδο που η διεθνής

“ «Είδος πολυτελείας»
το πετρέλαιο
θέρμανσης -
Οι πολίτες μειρούν
το διαθέσιμο
εισόδημα και η
κυβέρνηση να ειοιμά-
ζει τα ιελικά της μέτρα

αβεβαιότητα χτυπά «κόκκινο».

Η πραγματικότητα των πολιτών

Από τη μια πλευρά βρίσκεται η κυβέρνηση, η οποία προτάσσει την υπεύθυνη δημοσιονομική διαχείριση, τα υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα και τις στοχευμένες ενέσεις ρευστότητας όπου υπάρχει περιθώριο. Από την άλλη, βρίσκονται οι πολίτες, οι οποίοι αισθάνονται την πίεση της ακρίβειας να έχει

φτάσει σε οριακό σημείο. Η αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών έχει δεχθεί ισχυρό πλήγμα από τον πληθωρισμό των προηγούμενων ετών, και το ενεργειακό κόστος λειτουργεί πλέον ως ο καταλύτης που απειλεί να τινάξει στον αέρα τους οικογενειακούς προϋπολογισμούς. Το γεγονός ότι η φετινή στήριξη δεν θα συνοδεύεται από διεύρυνση των κριτηρίων προκαλεί ήδη μουρμούρες και προβληματισμό. Πολλές οικογένειες της μεσαίας τάξης, οι οποίες τυπικά «οριακά» δεν θεωρούνται φτωχές για να ενταχθούν στα αυστηρά εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια, στην πράξη αδυνατούν εξίσου να ανταποκριθούν στις τρέχουσες τιμές των καυσίμων. Για αυτούς τους ανθρώπους, η προοπτική του Οκτωβρίου φέρνει μαζί της περισσότερα ερωτηματικά παρά ανακούφιση.

Η επόμενη μέρα και ο τοίχος της ακρίβειας

Το ζήτημα του πετρελαίου θέρμανσης δεν είναι πλέον απλώς ένα οικονομικό μέγεθος στον προϋπολογισμό. Έχει μετατραπεί σε κορυφαίο κοινωνικό και πολιτικό βαρόμετρο. Οι πολίτες περιμένουν τις ανακοινώσεις της 14ης Οκτωβρίου όχι με προσδοκίες για θαύματα, αλλά με την ελπίδα ότι η κρατική αρωγή θα αποδειχθεί αρκετή για να μη μετατραπεί η θέρμανση του σπιτιού σε πολυτέλεια υπό όρους επιβίωσης. Η κυβέρνηση καλείται να αποδείξει στην πράξη ότι η επίγνωση της δυσκολίας δεν περιορίζεται σε λεκτικές διαπιστώσεις, αλλά μεταφράζεται σε ουσιαστική και άμεση ανακούφιση. Διότι, σε έναν χειμώνα που προδιαγράφεται παγωμένος, η πολιτική συνοχή και η κοινωνική ειρήνη κρίνονται τελικά από το αν τα σπίτια των πολιτών θα καταφέρουν να παραμείνουν... ζεστά.

Τραμπ-Σι στον Λευκό Οίκο: Το «πιο καυτό εισιτήριο» της Ουάσιγκτον και το μήνυμα για τη νέα σχέση ΗΠΑ-Κίνας

Ο Ντόναλντ Τραμπ υποδέχθηκε τον Σι Τζινπίνγκ στον Λευκό Οίκο σε ένα κρατικό δείπνο που έφερε στο ίδιο τραπέζι δύο από τους ισχυρότερους ηγέτες του κόσμου και μερικά από τα μεγαλύτερα ονόματα της παγκόσμιας τεχνολογίας και των επιχειρήσεων.

Ο ίδιος ο Αμερικανός πρόεδρος χαρακτήρισε τη βραδιά «το πιο καυτό εισιτήριο στην πόλη», προαναγγέλλοντας την παρουσία κορυφαίων εκπροσώπων της τεχνολογίας, των τραπεζών και του επιχειρηματικού κόσμου.

Η πρόποση Τραμπ και το μήνυμα προς το Πεκίνο

Στην πρόποσή του, ο Τραμπ αναγνώρισε ότι ΗΠΑ και Κίνα εκπροσωπούν διαφορετικά συστήματα, αλλά υπογράμμισε τη μακρά σχέση μεταξύ των δύο λαών. Έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην προοπτική μιας σχέσης που θα υπηρετεί την ευημερία και την ασφάλεια των επόμενων γενεών.

Από την πλευρά του, ο Σι αναφέρθηκε ευθέως στο «Make America Great Again» του Τραμπ, συνδέοντάς το με τον κινεζικό στόχο της «εθνικής αναζωογόνησης». Κατά τον Κινέζο πρόεδρο, οι δύο αυτές επιδιώξεις μπορούν να λειτουργήσουν συμπληρωματικά.

Στο οικονομικό και εμπορικό πεδίο, ο Σι υποστήριξε ότι η συνεργασία των δύο χωρών μπορεί να ενισχύσει τη σταθερότητα σε κρίσιμους τομείς. Η Ταϊβάν, ωστόσο, εξακολουθεί να αποτελεί ένα από τα βασικότερα σημεία τριβής, με τον Κινέζο ηγέτη να ζητά προσεκτικούς χειρισμούς.

Η «παγίδα του Θουκυδίδη»

Ιδιαίτερη πολιτική βαρύτητα είχε η αναφορά του Σι στην αποκαλούμενη «παγίδα του Θουκυδίδη», τον όρο που περιγράφει τον κίνδυνο σύγκρουσης όταν μια ανερχόμενη δύναμη αμφισβητεί μια ήδη κυρίαρχη παγκόσμια δύναμη. Ο Σι έθεσε το ερώτημα εάν Ηνωμένες Πολιτείες και Κίνα μπορούν να ξεπεράσουν αυτή την ιστορική δυναμική και να διαμορφώσουν ένα διαφορετικό μοντέλο σχέσεων μεταξύ μεγάλων δυνάμεων. Υποστήριξε ότι μια σύγκρουση δεν αποτελεί ιστορικό μονόδρομο, εφόσον οι δύο χώρες επιλέξουν τη συνεργασία αντί της αντιπαράθεσης.

Διαφορετικές προσεγγίσεις στην Τεχνητή Νοημοσύνη

Η Τεχνητή Νοημοσύνη ήταν ένα ακόμη πεδίο όπου καταγράφηκαν διαφορετικές προσεγγίσεις. Ο Τραμπ έχει ταχθεί υπέρ μιας πολιτικής που αποφεύγει την επιβολή νέων εκτεταμένων περιορισμών στην ανάπτυξη της ΑΙ. Ο Σι, αντίθετα, έδωσε μεγαλύτερη έμφαση στη διαχείριση και στον ανθρώπινο έλεγχο της τεχνολογίας, υποστηρίζοντας ότι ΗΠΑ και Κίνα, ως δύο από τις σημαντικότερες δυνάμεις στον συγκεκριμένο τομέα, έχουν ιδιαίτερη ευθύνη.

Μασκ, Χουάνγκ, Λίζα Σου και Τιμ Κουκ στο κεντρικό τραπέζι

Η λίστα των προσκεκλημένων έδειξε και την οικονομική βαρύτητα της βραδιάς. Τραμπ και Σι κάθισαν στο κεντρικό τραπέζι μαζί με τις συζύγους τους, Μελάνια Τραμπ και Πενγκ Λιγιουάν. Εκεί βρέθηκαν επίσης ο Έλον Μασκ, ο επικεφαλής της Nvidia Τζένσεν Χουάνγκ, η επικεφαλής της AMD Λίζα Σου και ο Τιμ Κουκ. Η παρουσία κορυφαίων προσωπικοτήτων της τεχνολογίας έδωσε στο δείπνο χαρακτήρα που ξεπερνούσε το τυπικό διπλωματικό πρωτόκολλο. Στο ίδιο τραπέζι συναντήθηκαν πολιτική εξουσία, τεχνολογία και οικονομία, την ώρα που ο ανταγωνισμός ΗΠΑ-Κίνας επεκτείνεται ακριβώς σε αυτούς τους τομείς.

Η νέα αίθουσα χορού του Λευκού Οίκου

Πριν από το δείπνο, ο Τραμπ ξέφυγε για λίγο από το προετοιμασμένο κείμενο και αναφέρθηκε στην κατασκευή της νέας αίθουσας χορού του Λευκού Οίκου. Κάλεσε τον Σι, την Πενγκ Λιγιουάν και τους προσκεκλημένους να δουν το έργο, τονίζοντας τις σημαντικά μεγαλύτερες δυνατότητες φιλοξενίας που θα προσφέρει. Σύμφωνα με όσα είπε, η νέα αίθουσα θα μπορούσε να υποδεχθεί περισσότερους από 1.000 ανθρώπους, έναντι περίπου 145 στον χώρο όπου πραγματοποιήθηκε το δείπνο.

Το μενού της βραδιάς

Το επίσημο δείπνο περιλάμβανε βελουτέ κίτρινης κολοκύθας με άγρια μανιτάρια, φρέσκα βότανα και τραγανή πανσέτα. Ακολούθησε λαβράκι με κρούστα σουσαμιού, baby bok choy και ψητή μελιτζάνα. Για επιδόρπιο σερβιρίστηκε γλυκό βανίλιας με βύσσινο και καρύδι, συνοδευόμενο από παγωτό με μέλι από τις κυψέλες του Λευκού Οίκου. Πίσω από το τελετουργικό της βραδιάς, το ουσιαστικό γεγονός ήταν η απευθείας επαφή Τραμπ και Σι. Οι διαφορές σε Ταϊβάν και Τεχνητή Νοημοσύνη παραμένουν, αλλά οι δύο ηγέτες επέλεξαν να κρατήσουν ανοικτό τον διάλογο σε μια σχέση που επηρεάζει την παγκόσμια οικονομία, την τεχνολογία και τις διεθνείς ισορροπίες.

Αδιανόητη τραγωδία στην Πλάκα: Στους 6 οι νεκροί

Τραγικός επίλογος στην οδό Λυσικράτους

Με τον πλέον τραγικό τρόπο γράφτηκε ο επίλογος στην οδό Λυσικράτους στην Πλάκα, όπου κατέρρευσε κτήριο το πρωί της Παρασκευής, καθώς εντοπίστηκαν και οι δύο τελευταίες σοροί που αγνοούνταν, με τον «μαύρο» απολογισμό των νεκρών να φτάνει τους έξι.

Η τιτάνια επιχείρηση της Πυροσβεστικής που ξεκίνησε από την πρώτη στιγμή και συνεχίστηκε μέχρι και σήμερα, υπό βροχή, έφτασε στο τέλος της με την ανεύρεση και των δυο τελευταίων σορών.

Τα έξι θύματα είναι, τέσσερις Αμερικάνοι τουρίστες οι οποίοι θα αποχωρούσαν από το κτήριο εκείνη την ημέρα, αλλά και δυο Βρετανοί οι οποίοι έμεναν στον δεύτερο όροφο του κτηρίου.

Στις δύο τα ξημερώματα του Σαββάτου εντοπίστηκε η σορός μια γυναίκας ενώ λίγες ώρες αργότερα ανασύρθηκε και η σορός ενός άνδρα. Επρόκειτο για το ηλικιωμένο ζευγάρι που έμενε στον δεύτερο όροφο. Ακολούθησε λίγο πριν τη μια το μεσημέρι η ανεύρεσή δύο σορών που ανήκαν σε δύο από τους τουρίστες που έμεναν στον Α' όροφο όπου υπήρχε το Airbnb.

Λίγο μετά τη μία και μισή το μεσημέρι του Σαββάτου εντοπίστηκαν και οι δύο τελευταίοι σοροί και απομένει η ανάσυρσή τους. Πλέον αναζητούνται τα αίτια της έκρηξης, με τους άνδρες της Πυροσβεστικής να συνεχίζουν την έρευνα.

Πληροφορίες για αυτόνομους λέβητες αερίου στα διαμερίσματα

Αυτόνομες παροχές φέρεται να υπήρχαν στο ισόγειο και στον δεύτερο όροφο του κτηρίου στην Πλάκα όπου σημειώθηκε η ισχυρή έκρηξη, σύμφωνα με τις πρώτες πληροφορίες που ανέφερε ο αντιδήμαρχος Τεχνικών Έργων του Δήμου Αθηναίων, Πάρης Χαρλαύτης. Όπως διευκρίνισε, πρόκειται για πληροφορίες που δεν έχουν ακόμη επιβεβαιωθεί πλήρως, ενώ οι έρευνες στο σημείο βρίσκονται σε εξέλιξη. Μιλώντας στο EPTnews, ο

κ. Χαρλαύτης ανέφερε ότι οι αυτόνομες παροχές αφορούσαν, σύμφωνα με τις μέχρι τώρα πληροφορίες, το ισόγειο και τον δεύτερο όροφο, ενώ ο πρώτος φέρεται να μην είχε αντίστοιχη σύνδεση. Ερωτηθείς εάν πρόκειται για μικρούς λέβητες στα μπαλκόνια, απάντησε ότι αυτή είναι μία από τις πρώτες πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους. «Αυτές είναι οι πρώτες πληροφορίες. Αυτή τη στιγμή, επειδή επιχειρούμε στην πίσω πλευρά του ακινήτου, σε λίγες ώρες θα ξέρουμε», ανέφερε χαρακτηριστικά. Την ίδια ώρα, συνεχίζεται η επιχείρηση των σωστικών συνεργιών στα ερείπια του κτηρίου, με τις δυνάμεις να απομακρύνουν οικοδομικά υλικά και μπάζα, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ασφαλέστερη και αποτελεσματικότερη συνέχιση των ερευνών. Ο αντιδήμαρχος Τεχνικών Έργων δήλωσε ότι από τις πρώτες πρωινές ώρες είχε πραγματοποιηθεί μία πρώτη απομάκρυνση υλικών. Όπως εξήγησε, ο Δήμος Αθηναίων συνδράμει την επιχείρηση, ενώ χρησιμοποιούνται τόσο μισθωμένα μηχανήματα έργου όσο και μηχανήματα του Δήμου. «Τώρα έχουν έρθει για να απομακρύνουν κάποια μπάζα, προκειμένου να μπορούν τα μηχανήματα να επιχειρήσουν. Έχει έρθει και ένα ακόμη μεγαλύτερο μηχάνημα», σημείωσε, εκτιμώντας ότι μέχρι το μεσημέρι θα υπάρχουν ασφαλέστερα συμπεράσματα από την επιχείρηση.

Δημογλίδου: Δύσκολη και επικίνδυνη η διαδικασία

Όπως δήλωσε η εκπρόσωπος τύπου της ΕΛΑΣ στο EPTnews, η Κωνσταντία Δημογλίδου, από την πρώτη στιγμή στο σημείο επιχειρούν ισχυρές δυνάμεις της Πυροσβεστικής, με την Αστυνομία να έχει αποκλείσει την περιοχή και να συνδράμει στις έρευνες. «Δεν είναι εύκολη διαδικασία καθώς ουσιαστικά το μεγαλύτερο τμήμα του κτηρίου έχει καταρρεύσει και υπάρχει κίνδυνος και για τα υπόλοιπα που βρίσκονται κοντά τα οποία για λόγους ασφαλείας έχουν εκκενωθεί», υπογράμμισε.

Οι πυροσβέστες επιχειρούν μέσα σε εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες, καθώς μεγάλο τμήμα του κτιρίου έχει καταρρεύσει. «Ταυτόχρονα απομακρύνονται υλικά και στη συνέχεια προχωρούν σε έρευνα οι πυροσβέστες», σημείωσε, υπογραμμίζοντας ότι η διαδικασία είναι χρονοβόρα και επικίνδυνη. Σε ό,τι αφορά τις πρώτες ενδείξεις για τα αίτια της έκρηξης, η αξιωματούχος επιβεβαίωσε ότι υπήρξαν αναφορές πολιτών: «Οι πρώτες αναφορές που έλαβαν οι αστυνομικοί είναι ότι υπήρχε κάποια οσμή κάποιου αερίου, χωρίς βέβαια αυτό να έχει προσδιοριστεί».

Η προανάκριση διενεργείται από την Πυροσβεστική, με προτεραιότητα την ανεύρεση των αγνοουμένων. «Προτεραιότητα είναι η ανεύρεση ανθρώπων και στη συνέχεια θα διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο πραγματοποιήθηκε η έκρηξη». Υπενθυμίζεται ότι στο δεύτερο όροφο διέμενε ζευγάρι Βρετανών, ενώ τον πρώτο όροφο είχε ενοικιάσει οικογένεια Αμερικανών τουριστών, η οποία αποτελούνταν από τον πατέρα, την μητέρα και τον γιο, οι οποίοι έκαναν και το check in. Μαζί με τον γιο ήταν και η κοπέλα του.

Σύμφωνα με την τελευταία ενημέρωση της Πυροσβεστικής:

Στην 2όροφη οικία επί της οδού Λυσικράτους στην Πλάκα, η οποία κατέρρευσε μετά από έκρηξη, σήμερα 25 Σεπτεμβρίου 2026, περίπου στις 07:45, είναι σε εξέλιξη η επιχείρηση έρευνας και διάσωσης για τον εντοπισμό ατόμων.

Οι πυροσβεστικές δυνάμεις συνεχίζουν και απομακρύνουν τα υλικά του κτηρίου που κατέρρευσε. Επιχειρούν, 30 Πυροσβέστες με 6 οχήματα εκ των οποίων δύο ειδικά διασωστικά οχήματα της 1ης ΕΜΑΚ καθώς και 3 σκύλοι έρευνας διάσωσης. Κατά διαστήματα, διακόπτεται προσωρινά η μεταφορά υλικών και κάθε θόρυβος, προκειμένου να διευκολυνθεί η έρευνα των διασωστών που χρησιμοποιούν ειδικά γεώφωνα ανίχνευσης ήχου στα ερείπια.

Μαξίμου – Βουλή: Ο κρίσιμος ρόλος Μυλωνάκη

Με τις εκλογές του 2027 στον ορίζοντα, ο στενός συνεργάτης του Κυριάκου Μητσοτάκη επιστρέφει σε ένα πεδίο που γνωρίζει καλά: τη σχέση του πρωθυπουργικού γραφείου με την κυβέρνηση και την Κοινοβουλευτική Ομάδα

Η επιστροφή του Γιώργου Μυλωνάκη έχει ήδη καταγραφεί. Η ανθρώπινη πλευρά της επίσης. Το ενδιαφέρον πλέον είναι καθαρά πολιτικό: ο ρόλος που αναλαμβάνει ξανά στο Μέγαρο Μαξίμου.

Η μετακίνησή του από τη Γενική Γραμματεία της Βουλής στο πρωθυπουργικό επιτελείο, τον Ιούνιο του 2024, είχε συγκεκριμένη πολιτική λογική. Είχαν προηγηθεί πέντε χρόνια στη Βουλή, όπου γνώρισε από πρώτο χέρι τους βουλευτές, τις ισορροπίες και τον κοινοβουλευτικό μηχανισμό.

Στο Μαξίμου αυτή η εμπειρία απέκτησε πρακτική αξία. Ο Μυλωνάκης βρέθηκε στον συνδετικό χώρο ανάμεσα στο πρωθυπουργικό γραφείο, τα κυβερνητικά στελέχη και την Κοινοβουλευτική Ομάδα, σε έναν ρόλο που απαιτεί περισσότερο γνώση προσώπων και πολιτικών ισορροπιών παρά δημόσια παρουσία.

Σε αυτό το πεδίο επιστρέφει τώρα.

Η πολύμηνη απουσία του δεν σταμάτησε, προφανώς, τη λειτουργία του Μαξίμου. Οι αρμοδιότητες καλύφθηκαν. Αυτό που δεν μεταφέρεται τόσο εύκολα είναι η γνώση των προσώπων και οι σχέσεις εμπιστοσύνης που χτίζονται με τα χρόνια.

Ο Μυλωνάκης γνωρίζει την Κοινοβουλευτική Ομάδα και μπορεί να αντιληφθεί πότε μια αντίδραση είναι μεμονωμένη και πότε χρειάζεται πολιτική διαχείριση. Παράλληλα, η σχέση εμπιστοσύνης με τον Κυριάκο Μητσοτάκη τού δίνει έναν σαφή ρόλο στον εσωτερικό συντονισμό.

Η χρονική στιγμή έχει τη σημασία της. Ο Πρωθυπουργός έχει ξεκαθαρίσει ότι οι εθνικές εκλογές θα γίνουν την άνοιξη του 2027 και η κυβέρνηση μπαίνει σταδιακά στην τελευταία φάση της τετραετίας.

Του Κυριάκου Κουζούμη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

«Το θέατρο είναι το ονειρικό αντίδοτο στην ψηφιακή αποξένωση»

Ζωντανός θρύλος του ελληνικού θεάτρου και του κινηματογράφου. Με 65 χρόνια παρουσίας και προσφοράς σ' αυτό που ο ίδιος αποκαλεί «λειτουργήμα», με πορεία που διατρέχει τις πιο εμβληματικές εποχές της έβδομης Τέχνης, με ώριμο βλέμμα και ανοιχτή αγκαλιά σε καθετί καινούργιο και με την ελπίδα ότι η ανθρωπίνη ζεστασιά βρίσκεται στην ψυχή και όχι στα social media. Επιμένει να λέει «μπορώ» εκεί που όλα φαντάζουν αδύνατα. Επιμένει να αγαπά εκεί που ο εγωισμός τυφλώνει και επιμένει να βρίσκεται στο θεατρικό σανίδι χαρίζοντας στο κοινό λίγες ώρες «απόδρασης». Ο λόγος για τον Γιώργο Κωνσταντίνου που μιλάει στους Attica Times για τον απαιτητικό ρόλο του στην παράσταση «Κάθε Πέμπτη κύριε Γκρην», την αποδοχή της διαφορετικότητας, τον ρόλο της Τέχνης στην ελληνική κοινωνία του σήμερα και το καλλιτεχνικό του απωθημένο.

Κ.Κ: Η παράσταση θα διανύσει την τρίτη σεζόν στην Αθήνα. Πού αποδίδετε αυτή τη διαχρονική και θερμή αποδοχή του έργου από το κοινό;

Γ.Κ: Το αποδίδω στο ότι πρόκειται για ένα εξαιρετικό και ευλογημένο έργο, το οποίο απαιτεί τεράστια προσπάθεια, απόλυτη πειθαρχία και βαθύ σεβασμό από τους συντελεστές του. Στα 65 χρόνια της πορείας μου σ' αυτό το λειτουργήμα -διότι για μένα η τέχνη του ηθοποιού είναι λειτουργήμα και όχι απλώς δουλειά-, δεν έχω ξαναδεί ποτέ το 90% του κοινού να σηκώνεται όρθιο και να χειροκροτεί, κάτι που συνέβη σχεδόν σε κάθε παράσταση της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης και της περιοδείας μας. Είναι ένα βαθιά ανθρώπινο έργο με εξαιρετική δομή και μια απρόβλεπτη, συγκλονιστική ανατροπή στο τέλος της πρώτης πράξης. Ξεκινά με έντονα κωμικά στοιχεία και παρεξηγήσεις ανάμεσα σε δύο εντελώς διαφορετικούς ανθρώπους, για να εξελιχθεί σταδιακά σε μια δραματική και λυτρωτική αναμέτρηση. Αυτή η εναλλαγή συναισθημάτων αγγίζει την ψυχή του θεατή και δικαιώνει απόλυτα την αφοσίωση που δίνουμε επί σκηνής.

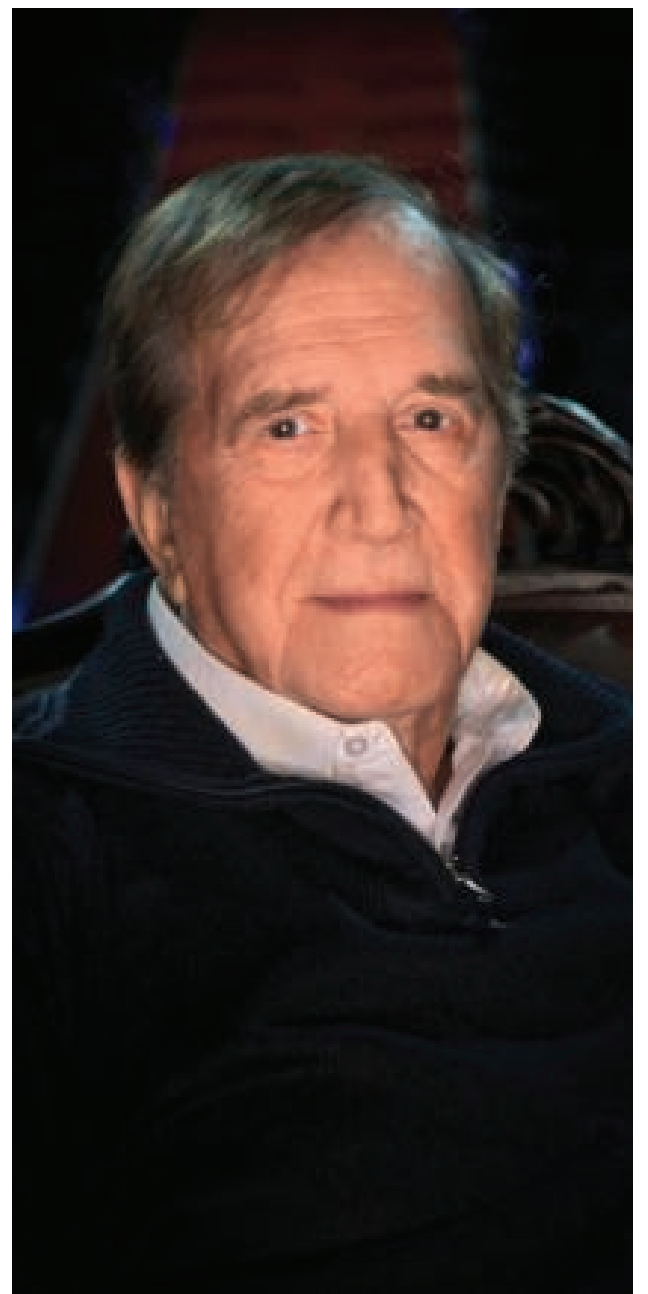
Κ.Κ: Πώς προσεγγίσατε τον ρόλο του κυρίου Γκρην; Ποια είναι τα πιο δύσκολα σημεία αυτού του μοναχικού και γεμάτου άμυνες χαρακτήρα που καλείστε να αποκωδικοποιήσετε επί σκηνής;

Γ.Κ: Το πιο δύσκολο υποκριτικά σημείο είναι οι έντο-

νες συναισθηματικές εξάρσεις και οι στιγμές παράκρουσης του ήρωα, ειδικά όταν παθαίνει κρίση επί σκηνής και συνομιλεί με την απύσχα κόρη του. Αυτά τα σημεία απαιτούν τεράστια ψυχική και σωματική δύναμη για να αποδοθούν πειστικά. Παρά τις δυσκολίες που φέρνει η ηλικία μου -βλέπετε είμαι 92 χρόνων, ίσως για έναν 60άρη ή έναν 70άρη να ήταν πιο διαχειρίσιμο- καταφέρνω να το «βγάλω» πολύ όμορφα. Είναι μια απαιτητική διαδικασία όπου δύο άνθρωποι είμαστε μόνοι μας επί σκηνής για δύο ολόκληρες ώρες, κρατώντας αμείωτη την ένταση, καθώς το έργο εξελίσσεται από το γέλιο στο βαθύ συγκινητικό κομμάτι.

Κ.Κ: Πράγματι, το έργο καταφέρνει να περνά από το ξεκαρδιστικό γέλιο στα πιο λυτρωτικά δάκρυα συγκίνησης. Πόσο σημαντική είναι αυτή η εναλλαγή συναισθημάτων για να κρατηθεί αμείωτο το ενδιαφέρον του θεατή;

Γ.Κ: Αυτό που είπες είναι το στοιχείο που κάνει το έργο πραγματικά ευλογημένο. Το παρακολουθείς ευχάριστα από την αρχή χάρη στον γρήγορο διάλογο και τις παρεξηγήσεις ανάμεσα σε δύο εντελώς αιτίριαστους και εχθρικούς χαρακτήρες. Υπάρχουν ανατροπές που αφήνουν τον θεατή με ανοιχτό το στόμα. Επίσης, υπάρχει κλιμακωτή εξέλιξη και η κωμωδία δίνει τη θέση της στη δραματική διαμάχη των δύο αν-

δρών, μέχρι να φτάσουμε στη μεγάλη τελική αποκάλυψη που φέρνει τη βαθιά συγκίνηση και σηκώνει τον κόσμο όρθιο.

Κ.Κ: Ο κύριος Γκρην κουβαλάει το βάρος της απώλειας της γυναίκας του και της απομόνωσης. Υπάρχουν στοιχεία από τον δικό σας εσωτερικό κόσμο ή τις εμπειρίες σας που «δανείσατε» σε αυτόν τον ήρωα;

Γ.Κ: Ευτυχώς όχι (γέλια). Στη ζωή μου είμαι εντελώς αντίθετος. Είμαι ένας αυταρχικός και άκαμπτος χαρακτήρας 87 ετών, βαθιά προσκολλημένος στα ήθη

«Στο βάθος της ψυχής υπάρχει πάντα η αγάπη, αλλά ο εγωισμός την εμποδίζει»

και τα έθιμα μιας άλλης εποχής και στη θρησκεία του, ανίκανος να αποδεχτεί οτιδήποτε «ακραίο». Ο νεαρός που του έχει επιβληθεί από δικαστήριο να του κάνει κοινωνική εργασία και να του φέρνει φαγητό, επειδή τον είχε χτυπήσει με το αυτοκίνητο, αποτελεί μια τεράστια πρόκληση για τις άμυνες αυτού του χαρακτήρα. Εγώ ως άνθρωπος είμαι πολύ διαφορετικός απ’ αυτόν. Τόσα χρόνια παρακολουθώ την εξέλιξη των ανθρώπων, της κοινωνίας και παρά τα στραβά που υπάρχουν, εξακολουθώ να χαμογελώ και διατηρώ ανοιχτή αγκαλιά για πολλά καινούργια.

Κ.Κ: Ύστερα από τόσα χρόνια στο σανίδι, τι είναι αυτό που σας δίνει τη δύναμη και το πάθος να συνεχίζετε να ερμηνεύετε απαιτητικούς ρόλους;
Γ.Κ: Η βαθιά πίστη στον εαυτό μου και η λέξη «μπορώ» που είναι ριζωμένη στο μυαλό μου. Σε μια ηλικία που η καθημερινότητα και οι πρόβες φαντάζουν εξοντωτικές, εγώ ποτέ δεν λύγισα μπροστά στις δυσκολίες ή στις... 70 σελίδες κειμένου. Ακόμα και σε δύσκολες στιγμές, όπως όταν ήμουν άρρωστος, κρυωμένος ή ακόμα και την ώρα που είχε φύγει η μητέρα μου από τη ζωή και έπρεπε να ανέβω στη σκηνή, έλεγα πάντα στον εαυτό μου ότι θα τα καταφέρω. Αν βάλεις στον νου σου ότι μπορείς, το κάνεις. Αν το αμφισβητήσεις, είσαι χαμένος.

Κ.Κ: Αν έπρεπε να συνοψίσετε το κύριο μήνυμα που θέλετε να πάρει μαζί του ο θεατής φεύγοντας από το θέατρο, ποιο θα ήταν αυτό;
Γ.Κ: Η κατανόηση και η αγάπη. Στο βάθος της ανθρώπινης ψυχής πάντα υπάρχει η αγάπη, αλλά ο εγωισμός, τα πάθη και ο χαρακτήρας που φέρει ο καθένας δεν την αφήνουν να εξωτερικευτεί.

Κ.Κ: Η αποδοχή της διαφορετικότητας και η υπέρβαση των προκαταλήψεων είναι στοιχεία που θίγονται με σαφήνεια στο έργο. Στην ελληνική κοινωνία του σήμερα, πιστεύετε ότι έχουμε κάνει ουσιαστικά βήματα προς την κατανόηση του «διαφορετικού» ή αναπαράγουμε ακόμη αγκυλώσεις;
Γ.Κ: Όταν αποδεχτείς τον άλλο άνθρωπο όπως είναι, με όλα του τα ελαττώματα, και φανερωθεί η αγάπη της ψυχής, τότε αποκαλύπτεται και το μεγαλείο της. Φοβάμαι όμως, πως εμείς οι ίδιοι ως άνθρωποι, πέρα από τα προσχήματα, δεν έχουμε μάθει ουσιαστικά να αποδεχόμαστε τον άλλον όπως ακριβώς είναι.

Κ.Κ: Η παράσταση κάνει λόγο για την ανθρώπινη τρυφερότητα ως «όπλο αντίστασης στις θηριωδίες του παρελθόντος και τις αγκυλώσεις του παρόντος». Στην εποχή της ψηφιακής αποξένωσης και των γρήγορων ρυθμών, πού μπορεί να βρει καταφύγιο η ανθρώπινη ζεστασιά;
Γ.Κ: Ως παρατηρητής, που ποτέ δεν υπήρξα επικριτικός και αποδεχόμουν πάντα, από παιδί ακόμα, την οποιαδήποτε αδυναμία στον άλλον, ομολογώ ότι σήμερα τρομάζω με τη μεγάλη αναταραχή και την τρέλα που επικρατεί. Ζούμε σε μια εποχή βαθιάς απομόνωσης, κρυφής μοναξιάς και απίστευτα γρήγορων ρυθμών, όπου η παρακολούθηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και του internet προκαλεί μια διαρκή εσωτερική αναστάτωση, κάτι που δεν

αντέχεται εύκολα. Το καταφύγιο για την ανθρώπινη ζεστασιά και την ψυχική ηρεμία λοιπόν, δεν μπορεί πλέον να βρεθεί εξωτερικά. Πρέπει να παλέψει και να το βρει κανείς αποκλειστικά μέσα του.

Κ.Κ: Και μέσα σ’ όλο αυτό, ποιος νομίζετε ότι είναι ο ρόλος της Τέχνης απέναντι στη σύγχρονη εποχή και σε όλο αυτό που βιώνουμε;
Γ.Κ: Εμείς οι άνθρωποι της Τέχνης είμαστε πιο τυχεροί, γιατί μέσα από τους ρόλους και τα έργα περνάμε σ’ έναν άλλο, ονειρικό κόσμο, εκτός πραγματικότητας. Αυτές οι ώρες στη σκηνή προσφέρουν μια τεράστια ανακούφιση και κάνουν την ψυχή να νιώθει την ελευθερία και την αγαλλίαση. Ο ρόλος της Τέχνης λοιπόν, είναι ακριβώς αυτός: να παρασέρνει το κοινό, να το βγάζει για λίγες ώρες από τον εαυτό του, τη σκοτούρα και την καθημερινότητα, και να το κάνει να ξεχαστεί, αλλά ταυτόχρονα και να προβληματιστεί δημιουργικά. Το θέατρο είναι ένα ονειρικό αντίδοτο στην ψηφιακή αποξένωση. Γι’ αυτόν τον λόγο οι καλές θεατρικές παραστάσεις ανθούν και ο κόσμος τις επιλέγει με τόση αφοσίωση.

Κ.Κ: Έχετε χαρίσει στο κοινό μερικές από τις πιο εμβληματικές στιγμές του ελληνικού κινηματογράφου και θεάτρου. Κοιτάζοντας πίσω σε αυτή την τεράστια πορεία, ποια στιγμή ή συνεργασία αισθάνεστε ότι καθόρισε ουσιαστικά την καλλιτεχνική σας ταυτότητα;
Γ.Κ: Το 1962 μπήκα στον χώρο της τέχνης. Προσπαθώντας λοιπόν, να θυμηθώ στιγμές από εργασίες, γυρίσματα, ταινίες και παραστάσεις, διαπιστώνω ότι θυμάμαι πολύ λίγα πράγματα. Αυτό σημαίνει ότι ολόκληρη η ζωή μου μέσα από την τέχνη, όλα αυτά τα αμέτρητα έργα, τα σήριαλ και οι ταινίες, ήταν ένας κόσμος ονειρικός. Φύγανε σαν όνειρο και δεν στέκομαι σε κάποια μεμονωμένη στιγμή. Απλώς έρχονται κάποιες φορές στο μυαλό μου και λέω «μα έζησα και αυτή τη στιγμή, κοίταξε που την είχα ξεχάσει». Με άλλα λόγια, ήταν όλα ένας ονειρικός κόσμος που απλώς έζησα μέσα.

Κ.Κ: Πώς βιώνετε τη σημερινή τηλεοπτική και κινηματογραφική πραγματικότητα σε σχέση με το παρελθόν;
Γ.Κ: Δεν παρακολουθώ σύγχρονο ελληνικό κινηματογράφο ή τηλεοπτικές παραγωγές, γιατί δεν μου φέρνουν κάτι καινούργιο ή ελκυστικό. Αυτά που συμ-

«Η ζωή μου μέσα στην τέχνη ήταν ένας ονειρικός κόσμος»

βαίνουν σήμερα στις ελληνικές ταινίες και στα σήριαλ καθρεφτίζουν μια εποχή πολύ ταραγμένη, γεμάτη από μια περίεργη σκληρότητα, και αυτό δεν με τραβάει ούτε μου αρέσει. Αντίθετα, ο παλιός κινηματογράφος καθρέφτιζε μια εποχή πολύ όμορφη, ήσυχη και αθώα, χωρίς τηλεόραση και τόση τρέλα, όπου ακόμα και το να πηγαίνεις το βράδυ σε ένα εστιατόριο για φαγητό ήταν μια μαγευτική βραδιά. Αφού τη σκληρή πραγματικότητα τη ζω γύρω μου, δεν έχω λόγο να κάτσω να τη βλέπω και ως τέχνη.

Κ.Κ: Έχετε υπηρετήσει με την ίδια επιτυχία τόσο την κωμωδία όσο και το δραματικό θέατρο. Υπάρχει κάποιος ρόλος που δεν προλάβατε ή δεν σας δόθηκε η ευκαιρία να ερμηνεύσετε και να αποτελέσει απωθημένο;
Γ.Κ: Ναι και μάλιστα από δικό μου λάθος. Κάτι που με στενοχώρησε πολύ. Την εποχή που πήγαίνα στην Αγγλία, στα τέλη της δεκαετίας του ‘60, μαγεύτηκα από το προχωρημένο θέατρό τους. Έπειτα από χρόνια, ένας παραγωγός ανέβασε στην Ελλάδα το West Side Story, το οποίο δεν σημείωσε επιτυχία, διότι το κοινό δεν ήταν εξοικειωμένο μ’ αυτό το είδος. Ακολούθως, μου πρότεινε να κάνουμε μια επιθεώρηση και αμέσως μετά θα μου ανέθετε τον πρωταγωνιστικό ρόλο στο έργο «Ο Βιολιστής στη Στέγη», ένα έργο που είχα δει στο εξωτερικό και το είχα λατρέψει. Οι συνθήκες όμως της επιθεώρησης δεν μου άρεσαν και έτσι είπα «όχι». Ήταν επιπόλαια απάντηση που είχε ως αποτέλεσμα να χάσω στην πορεία τον ρόλο του «Βιολιστή». Τον υποδύθηκε όμως, ο Γρηγόρης Βαλτινός και μάλιστα με εξαιρετικό τρόπο. Έτσι, έχασα ένα έργο και έναν ρόλο που ήταν εκπληκτικά.

Πληροφορίες για την παράσταση «Κάθε Πέμπτη κύριε Γκρην»
Ο κύριος Γκρην, ένας μοναχικός Νεοϋορκέζος, έχει αποτραβηχτεί από τη ζωή μετά τον θάνατο της γυναίκας του και ζει απομονωμένος στο διαμέρισμά του στο Μανχάταν. Εκεί δέχεται, κάθε Πέμπτη, τις επισκέψεις ενός νεαρού άνδρα, του Ρος, που εργάζεται σε μια μεγάλη πολυεθνική εταιρεία. Αυτό που ξεκινά ως μια τυπική υποχρέωση εξελίσσεται σταδιακά σε μια σχέση που θα αλλάξει για πάντα και τους δύο. Η απρόσμενη αυτή συνάντηση θα τους σύρει έξω από τη ζώνη ασφαλείας τους, θα κλονίσει τις βεβαιότητές τους, θα απαλύνει τις άμυνες και τα «αγκάθια» τους. Ο ηλικιωμένος Γκρην και ο νεαρός Ρος θα διανύσουν ολόκληρη την ανθρώπινη διαδρομή: από το ξεκαρδιστικό γέλιο έως τα πιο λυτρωτικά δάκρυα συγκίνησης. Μαζί θα καταργήσουν την απόσταση που τους χωρίζει και θα γίνουν, με έναν τρόπο βαθύ και αμετάκλητο, συγγενείς.
Ένα θεατρικό έργο – ύμνος στη διαφορετικότητα, που έχει παρουσιαστεί σε περισσότερες από 50 χώρες και έχει αποσπάσει πολλαπλά θεατρικά βραβεία. Μια σύγχρονη ιστορία που προτείνει την ανθρώπινη τρυφερότητα ως ουσιαστικό όπλο αντίστασης στις θηριωδίες του παρελθόντος και στις αγκυλώσεις του παρόντος. Δύο μοναξιές που συναντιούνται για να βγουν μαζί από το καβούκι τους... προς το φως.

Παίζουν: Γιώργος Κωνσταντίνου και Ορέστης Τζιόβας
Θέατρο: Altera Pars (Μεγ. Αλεξάνδρου 123, Κεραμεικός)

37 χρόνια μετά μας λείπεις το ίδιο: Ντόρα και Κώστας Μπακογιάννης τιμούν τη μνήμη του Παύλου Μπακογιάννη

Με συγκινητικές αναρτήσεις τίμησαν τα μέλη της οικογένειας του Παύλου Μπακογιάννη την 37η επέτειο από τη δολοφονία του από την τρομοκρατική οργάνωση «17 Νοέμβρη».

Η Ντόρα Μπακογιάννη ανάρτησε μια φωτογραφία του μαζί με τα παιδιά του, γράφοντας: «37 χρόνια μετά μας λείπεις το ίδιο. Πόσο πολύτιμη θα ήταν σήμερα η παρουσία σου!». Ανάλογο μήνυμα ανάρτησε και ο Κώστας Μπακογιάννης, ο οποίος δημοσίευσε απόσπασμα από λόγια του πατέρα του για την πολιτική και την κοινωνία: «Τα πολιτικά σχήματα οφείλουν να απευθύνουν προτάσεις ζωής και όχι προτάσεις εξουσίας. Χρειαζόμαστε ακόμα μια ανανέωση, που συντονίζει τους κοινωνικούς ρυθμούς με τις απαιτήσεις της εποχής μας. Σήμερα ο καθένας είναι τόσο προοδευτικός ή τόσο συντηρητικός όσο δείχνουν οι πολιτικές του πράξεις. Κράτα λοιπόν όσο μπορείς ελεύθερη την ψυχή και το μυαλό σου, ανοιχτά και για τις αυριανές σκέψεις και ιδέες σου». Κατέληξε δε με τη φράση: «Μου λείπεις, Λείπεις». Ο Παύλος Μπακογιάννης δολοφονήθηκε στις 26 Σεπτεμβρίου 1989, σε ηλικία 54 ετών, έξω από το πολιτικό του γραφείο στην οδό Ομήρου στο Κολωνάκι. Η δολοφονία του είχε συγκλονίσει τότε τόσο τον πολιτικό κόσμο όσο και την ελληνική κοινωνία, ενώ σημάδεψε βαθιά την οικογένεια Μητσοτάκη.

